

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

HİROŞİMA'NIN TOHUMLARI

Edita Morris

CAN

HİROŞİMA'NIN TOHUMLARI

Edita Morris

İKİNCİ BASIM

CAN YAYINLARI GENÇLİK DİZİSİ : 12

HİROŞİMA'NIN TOHUMLARI

Edita Morris

Türkçesi
ÜLKÜ TAMER

Resimler
KEZBAN BATİBEKİ

CAN YAYINLARI

Ülke'tisi CDDF Kitap Arşivi - <http://gnt.net.tr>
Ankara Caddesi 40, Kat:2, Çengelköy, İstanbul
Telefon: 28 61 13

*Hiroşima'daki dostlarıma
ve artık orada olmayanlara*

SUNUŞ

Sanırım 1970 yılıydı. Yabancı bir derginin kitap eleştirileri bölümünü karıştırırken bir başlık dikkatimi çekti: **Vietnam'a Sevgiler**. Bir romanın adıydı bu. Yazarı, o güne kadar adını duymadığım biriydi: **Edita Morris**.

"Vietnam'a Sevgiler" için yazılmış kısa tanıtma yazısını okudum. Sonra da kitabı okumak isteğini duydum. Amerika'daki şair dostum Seyfettin Başçılar'a mektup yazdım; o kitaptan bana bir tane göndermesini diledim. Sevgili Seyfi dileğimi hemen yerine getirdi ve bir ay kadar sonra postadan küçük bir paket çıktı adıma.

Çok iyi anımsıyorum: Kitabı bir solukta okudum: Ara vermeden bir kere daha okudum. Öylesine sevmiştim romanı. Memet Fuat'a koştum hemen. "Vietnam'a Sevgiler"i gösterdim. "Bu kitabı çevirmek istiyorum," dedim. Memet Fuat, "Çevir, yayımlayalım," dedi. Yalnız bir sorun vardı: Yeni çıkmıştı kitap. İlk yayımlanışından o yana on yıl geçmediği için, çevirmeden önce yazarından izin almak gerekiyordu. Bu konuda kuşkuları vardı Memet Fuat'ın. Yazarın "yük-lüce" bir "telif hakkı" istemesinden korkuyordu. Böyle bir isteği de, De Yayınevi karşılayamazdı. "Bana kalırsa," dedim Memet Fuat'a, "böyle bir kitabı yazan kişi, olağanüstü bir telif hakkı istemez."

Oturdum, Edita Morris'e, kitabı yayımlayan yayınevi adresine bir mektup yazdım. Kitabı okuduğumu, çok sevdiğimi, Türkçeye çevirmek istediğimi, ama ülkemizin koşulları nedeniyle büyük bir "telif hakkı" veremeyeceğimizi bildirdim.

Bir hafta sonra da Amerika'ya yazdığım mektubun yanıtını Fransa'dan aldım. Edita Morris, çok sevindiğini belirtiyor ve hiç "telif hakkı" istemediğini, bu kitabın Türkiye'de de yayımlanmasının kendisi için yeterli olduğunu yazıyordu

"Vietnam'a Sevgiler'i büyük bir coşkuyla çevirdim. Ortaya, tabii kendi çapıma göre, "en iyi çevirim" saydığım yapıt çıktı. Memet Fuat da bu yapıtı De Yayınları arasında her zamanki özeniyle yayımladı.

Bu arada Edita Morris'le yazışmayı sürdürdük. Güzel bir dostluk kuruldu aramızda. Onu ve kocası **Ira Morris'i** (bana kalırsa günümüzün en iyi yazarlarından) Ira da) birçok kere ziyaret ettim. Birlikte Güney Amerika'yı dolaştık. Edita, eşimin ve benim çağrılım olarak iki kere Türkiye'ye geldi. Bodrum'a kaldı. Bu arada dostluğumuz daha da büyüdü.

Edita'dan başka kitaplar da çevirdim daha sonra: **Hiroşima'nın Çiçekleri**, **Hiroşima'nın Tohumları**, **Nasıl mısın İyi misin?**, **O Mutlu Gün...** Yayınlanmayı bekleyen iki çeviri daha var: **Af-ri-ka** ile **Bir Dilenci Öldü**.

Yazarın dilimizde yayımlanmış kitapları tükendi. Sırayla hepsi yayımlanacak yeniden. Can Yayınları, ilk olarak **Hiroşima'nın Tohumları'nı** ve **Hiroşima'nın Çiçekleri'ni** sunuyor. Bu kitabı daha önce okumamış olanlar, soylu bir yazarı, sorumlu bir yazarı, değerli bir yazarı tanıma olanağını bulacaklar. Bunun için mutluyum.

Edita, bu kitabı "Hiroşima'daki dostlarına ve artık orada olmayanlara" adanmış. Ben de çevirimi "hep orada olan Ira"ya adanmak istiyorum.

Ülkü Tamer

1

Ufacık bir yalan, gerçeğin keskin bıçağından iyidir. Cıvıdayıp duran kuşuma artık sevişemeyeceğini söylemek, Saka kızımın yaşlı yüreğini oymak gibi bir şey olur. Ama bambu korusundaki buluşma yerinden nasıl getirmeli onu? Eniştemin motosikleti sabırsızca homurdanıp duruyor.

Açık shojii'den, «N'olursun, Saka kızım, diren-

me,» diye sesleniyorum. «Biraz uysallık, şekerim, gaganın çevresindeki o inatçı çizgileri silip götürecek. Dozo, Saka kızım,» diyorum.

Vızz!

Bir kanat çırpışı, ihtiyar kuşum kafesine dönüyor yine, sulu bir kara turpu gagalamaya başlıyor. Ah, gitmeliyim artık - erkekler bekletilmez! Son kere bakıyorum çevreme. Evet, her şey hazır. Çocuklarım Matsui Teyze'den dönünce, futon'larını serilmiş, pirinçlerini ocakta bulacaklar. Dışarıda yaz yağmuru yağarken bu küçük oda ne kadar sevimli! Ya Maeda olmasaydı? İhtiyar dostum evinin bu köşesini vermeseydi bize, başka atom bombası aileleri gibi sokakta kalacaktık.

«Nei-san! Komban wa.»

Eniştemin acelesi var galiba, bu yüzden boyuna selâmlıyor beni, iyi akşamlar diliyor. Maeda-san'ın sözlerini hatırlamaya çalışıyorum: «Birinden hoşlanmamak, sırtında taş çuvalı taşımaya benzer.» Ama sensi, hoşlanmamın sebebini bilemez ki. Kardeşim için duyduğum gizli korkuları.

Homurdanıp duran motosiklete koşuyorum, Maeda-san'ın çalışma odasının kapısı açılıyor, Tanso geliyor. Hay Allah! Sessizce kaçarım diye düşünmüştüm.

Eldivenli elleri ceplerinde, motosikletle benim aramda dikiliyor, «Yuka-san, bir şey söyleyeceğim,» diyor.

«Özür dilerim, Tanso-san. Eniştem...»

«Zararı yok. Acele etme, nei-san.»

Hiroo acelesini unutmuş gibi. Motosikletinin gürültüsünü kısıyor; ortalığa tembelce bir mırıltı yayılıyor şimdi ressam arkadaşına baş sallıyor.

Maeda-san'ın bütün öğrencileri gibi, Hiroo'nun da büyük saygısı var Tanso'ya. Yetenekli biri Tanso, fırçayı eldivenli ellerine bağlayıp öyle resim yapıyor. Ah, Hiroşima'nın atom bombası çocuklarından biri olmamalıydı Tanso! Parmakları yok ama ustalığıyla sadece Hiroo boy ölçüşebilir.

«Niye kaçıyorsunuz benden? Bu sabah size seslendim, niye duymamış gibi yaptınız?»

Doğru. Ama doğru olmadığına inandırmaya çalışıyorum delikanlıyı. Gözleri yüzümü yakıyor.

Direncim kırılıyor, «Gönderdiğiniz yumurtayı çok sevdim,» diyorum. «Teşekkür ederim. Üstüne yazdığınız haiku'yu da çok sevdim.» Her zamanki gibi, karşı koyamıyorum.

Gülümsüyor Tanso. Parçalanmış ellerinin umutsuzca uzandığı, ama yakalayamadığı şeyi ufak bir yumurtanın üstündeki ince şiir yakalamış - öylesine inanmak istiyor ki buna.

Sonunda yola koyulduk işte! Hiroo'nun arkasında oturuyorum, beline sarılmamak için kemere yapışmışım, sake gibi içiyorum yağmuru. Birazdan kardeşimi göreceğim, çınlayan sesini duyacağım onun! Bunu düşünmek bile, yoldaki çukurları, rüzgârı, artık sevmemeye başladığım bir akrabaya gösterdiğim o yapmacık yakınlığı, hepsini unutturuyor.

Hiroşima'nın çamurlu kenar mahallelerinden hızla geçerken, Hiroo'ya soruyorum: «Kardeşim nasıl?»

Cevap yok. Duymuyor belki. (Amerikalı dostum, sesimin böcek sesine benzediğini söylerdi. Ah, Sam, Sam, telgrafın cebimi yakıyor! Gider gitmez bir daha okuyacağım.) Sesimi biraz daha yükseltmeliyim.

«Hiroo...»

Güm-m! Hay Allah, hendekteyiz! Maeda'nın evinden yüzümüze yağmurla ayrıldığımızdan beri bunu bekliyordum zaten. Hiroo'ya daha yavaş gıtmesini söyleyecektim, ama görgü kurallarına göre, bir kadının böyle bir istekte bulunması yakışıksız bir şey.

«Yaralandınız mı, **nei-san?**»

Başımı iki yana sallıyorum. Duyduğum acı öylesine büyük ki, topallayarak motosiklete giderken gülüyorum; Hiroo hoşlanıyor bundan! Samurai'ler soyundan geldiği için böyle davranışları beğeniyor.

Motosikletini bir paçavrayla silerken: «Ohatsu-san'a söylemeyin,» diye buyuruyor. «Bilirsiniz, kardeşiniz her şeye üzülür. Hem onun için, hem de oğlumuz için kötü olur sonra.»

Peki anlamında başımı sallıyorum. Kardeşimin çocuğu doğmadı daha, ama her şeyi bilir görünen Hiroo, çocuğun oğlan olacağını da biliyor! Ah, Sam'ın dediği gibi, «sınırlı bir adam» Hiroo! Ama etkileyici bir görünüşü var. Pantolonu baca gibi, gömleği kirli; yine de, ipekli üzerinde çizilmiş bir prens gibi duruyor. Saçları simsiyah parlıyor yağmurda. «Genji Masalı»ndan çıkıp gelmiş sanki!

«Bir şey düşürdünüz, **nei-san.**»

Başımı çeviriyorum, hay Allah! Hendekte o beyaz kâğıt duruyor. Hemen seğirtiyorum ama Hiroo benden önce davranıp Sam'ın buruşmuş telgrafını kapıyor. Bana uzatırken yüzü öyle anlamsız ki, kötü şeyler düşündüğünü anlıyorum. Geleneklere bu kadar bağlı olabilir mi Hiroo? Kocası ölmüş bir kızın, bir adamdan, üstelik yabancı bir adamdan telgraf alabilmesi, onun açısından inanı-

lacak şey değil.

Yola koyuluyoruz yine. Son derece modern bir görünüşüm var her halde; motosikletin arkasındayım, saçlarım rüzgârda uçuşuyor. Tam bir «*après-guerre* kızı!». Görenler böyle düşünecek rüzgârda bağrıışan martılardan başka bizi gören varsa tabii.

İçdeniz'e geldik demek! Evet, balık avlamak için suya dalan martılar. İşte Osima, intihar uçuşunu yağmur damlalarından bir şal atmış sırtına, titriyor. Yıllar ne çabuk geçivermiş! Kardeşimle trendeydik bir keresinde, Osima'yı görmüştük. (Kendilerini uçurumdan atmak için buraya gelenler var! Gülmüştü kardeşim, alnını cama dayayıp gülmüştü. «İnsan o kadar budala olabilir mi?»)

Motosiklet yavaşlayıp bir sıra selvi ağacının yanında duruyor. Shimitzu'ların eski evi, inleyen ağaçların altında devrildi devrilecek. İyice eğilmiş bir yana. Yıllardır onarılmamış. Damı bel vermiş, renkleri solmuş - ama yine de seviyorum onu. Dünyada üstüne en çok titrediğim insan o evde oturuyor mu?

«Kardeşim!»

Ohatsu'm benim! Büyük sevgimi belli etmek için gözlerimi önüme eğiyorum. Kardeşimin güzel yüzü, gökyüzündeki şimşekler gibi gözlerimi kamaştırır hep. Bir saniyeden çok bakamam yüzüne.

«Çabuk gel!» diye bağılıyor. Eliyle de çağırıyor beni. «Bir şey göstereceğiz sana, *nei-san*. Nefis bir şey!» Ufacık bir çocuk sanki, durmadan gülüyor.

Ama bir anda bütün bütüne unutuyor beni. Hiroo geldi; birbirlerinden ayrılalı birkaç saat de-

ğil, yıllar geçmiş sanki. Kocasının ayakkabılarını çıkarırken, biz kadınların sözle anlatamayacağı davranışlarda bulunuyor Ohatsu.

Sesi üzüntüyle titreyerek: «İslanmışsın, ana-ta,» diye fısıldıyor.

«Evet ne gösterecektin?» diye sözünü kesiyorum Ohatsu'nun. Kardeşim, «düşmanca» sesimin farkına vardı mı acaba? (Biliyorum, yakışık-sız bir şey bu; ama incecik Ohatsu'mun çocuğu olacak, Hiroo'yu bu yüzden bağışlayamıyorum)

«Sahi!» Ohatsu yine heyecanlandı. «Ah, nei-san, aklına bile gelmez...»

Kardeşim yan odaya öylesine hızla geçiyor ki, aydınlatılmış aile köşesindeki hotoke'yi selâmlamayabile unutuyor. Dönüyor sonra, kimonosunun eteğini toplayıp eğiliyor; en çok da rafın sonunda duran çerçeveli fotoğrafın, Hiroo'nun ölmüş babasını gösteren fotoğrafın önünde eğiliyor.

Koluma yapışıp yan odaya sürüklüyor beni, üzüntüsü neşeye dönüşüyor.

«Bak, nei-san!»

Ma! Ellerimi kavuşturup Hiroo'nun resim seh-pasının önünde duruyorum. Eniştemin modern resimleri, yasalar kadar katı ve kuru; ama kendini Ohatsu'nun çocuğuyla gösteren bu portre - yaşıyor!

Kardeşimle Hiroo'nun resmini incelerken dudaklarımın kenarına bir damla göz yaşı kayıyor. Ama Ohatsu o çınlayan sesiyle gülüyor yine.

«Hiroo, bebek-san'ın yüzünü çizmeye cesaret edemedi, onun için karanlıkta kalmış. Çocuğumuz çok, ama çok güzel olacak, abla. Şimdiden onun resmini yapmak doğru değil. Sonra, doğduktan sonra, kocam bir resim daha yapar belki...»

Tatami'ye çöküp resme bakıyorum. Güzel çocuğunu seven o adamın yüzünde, baba olmanın bütün sevinci var.

«Yuka-san! Irashai mashita. Dozo.»

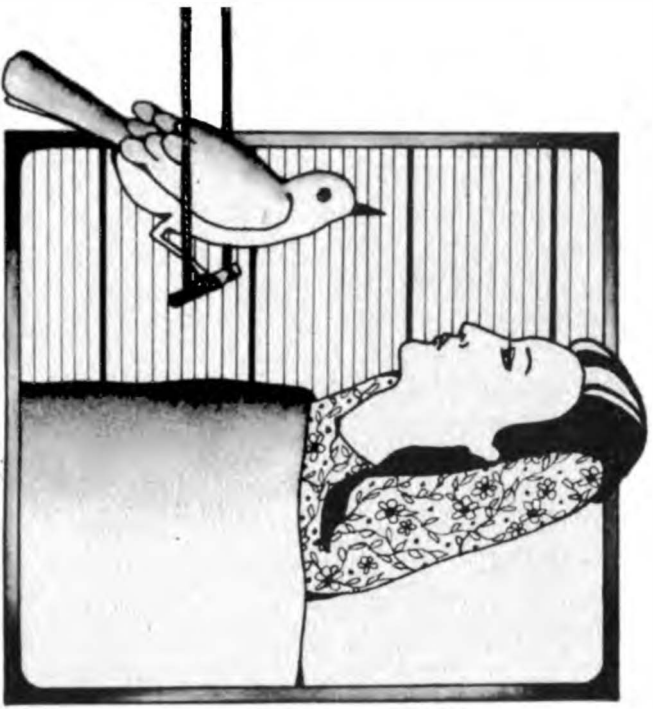
Bir hışırtı duyuyoruz arkamızda. Ayağa kalkıyorum; saygısız Sam'ın «kumru sekişi» olarak adlandırdığı adımlarla Hiroo'nun annesi giriyor odaya. Birçok kere eğilerek birbirimizi selâmlıyoruz; güzel sözler mırıldanıyor, «Hoş geldiniz,» diyor, sanki bu karşılaşma için özel olarak sakladığı gülümsemelerini esirgemiyor. Hiroo'nun annesi, konuk-severliğin incelikle belirtildiği yaşlara gelmiş.

«Lütfen yemeğe buyrun. Dozo,» diyor. Kendisi kadar yaşlı sararmış yelpazesini sallayarak yan odaya geçiyor. Aile köşesinin cilâlı rafı önünde eğilmeden önce, «Pek yoksul bir yemek, saygıdeğer konuğumuz. Pek yoksul bir yemek,» diye mırıldanıyor.

Ölmüş kocasına, atalarına Hiroo gibi bir oğul, yetenekli bir ressam verebildiği için nasıl seviniyor kim bilir? Shimitzu'lar gibi bir aile, evliliğin amacını soylarının sürdürülmesinde görür. Sıra kardeşimde şimdi!

Yerdeği alçak masanın çevresine çökerken, o çocuksu gövdesinde ailenin gelecek kuşağını taşıyan Ohatsu'ya bakıyorum. Ne kadar ince, ne kadar sevimli! Ama Ohatsu farkında değil bakışımın. Bütün dikkatini Hiroo'ya vermiş.

«Biraz daha sake, anata?» diye soruyor. Sesi hâlâ titremekte.

2

Futon'um ne kadar yumuşak! Selviler altındaki bu evde her şey yumuşak zaten, her şey güzel. Uzandım; yanağımı yıpranmış, kahverengi kumaşa sürerek yatıyorum. Garip! Evet, kardeşimin o donuk gölgeleri sevmesi, yeni evinin fısıltılarına kulak vermekten hoşlanması garip şey. (Duvarın ötesinde bir fare sesi, **shojii**'nin arkasında bir dalın hışırtısı duyuluyor şimdi.) Solgun renklerle fısıltılar, Ohatsu'nun içindeki derin bir özlemi mi karşılıyor yoksa? Daha küçücükken **pikodon**'un ışı-

ğıyla, gürültüsüyle tedirgin olmuş gözlerini, kulaklarını mı rahatlatıyor? Yan dönüyorum. Tatami'nin altındaki iki tahta, gevezeliğe başlıyor hemen.

«İhtiyarız,» diyorlar birbirlerine. «Yıpranmışız, çok ihtiyarız. Ölüm yok bize.»

Hadi uyku, gel artık! Faydasız - faydasız. Yalnız insanlara gelmez uyku, birbirlerinin yollarında sıcaklık yatan sevgilileri arar. Mum ışığında okumaya çalışıyorum, ama çok yorgunum. Maeda'nın evine bakmak, resim öğrencileriyle uğraşmak kolay değil. Deniz yeşili Satsuma vazosuna, yıldız ışığında parlayan paravanaya iliştiriyor gözüm, o patlamada toz haline gelen kendi Satsuma vazomu düşünüyorum. Fumio'nun ölümünden sonra satmak zorunda kaldığım paravana geliyor aklıma. Atom bombası varlığını iki kere parçaladı.

Dalmadan önce saatler geçiyor; kollarım, bacaklarım ağırlaşıyor sanki. Bütün düşünceleri koyuyorum kafamdan, uyku gün ışımadan gelsin istiyorum. Şehre dönüp oğlumla kızımı okula göndereceğim. Ah, geliyor uyku... geliyor...

«Fumio!»

Kendi çılgılımla uyandım. Elimi uzatmışım uyurken, kocamın elini aramışım. Fumio yok! El yok! Kocam yok! Titreyerek yatıyorum. Ah, dayanamayacağım artık. Hiç bir kadın boş yatağa dayanamaz - boş bir gövdeye...

«Abla!»

Neyse! Diri, sıcaklık Ohatsu koşarak geldi - hayaletleri kaçırmaya. Yıldızların ışığında, uzun boynunu, geceliğin içindeki o karanlık gövdesini seçebiliyorum. «Ohatsu-san!»

Ah, biliyorum, seslenmemeliydim. Uyuyormuş

gibi yapmalıydım. Ama öylesine yalnızım ki!

«Rüyamda... Fumio'yu gördüm. O hastane koğuşunda yatıyordu...»

«Hayır! Hayır!»

Ohatsu geriliyor. Onun korkulu gözlerini görünce utanıyorum, utançla doluyor içim. Öğrenmedim mi daha, kardeşim biz Hiroşimalıların artık alışkın olduğumuz o korkuları hatırlamak istemiyor. Anılarıyla kendisi arasına bir duvar çekti. **Gembaku** gününde iki yaşındaydı, ama yanık et kokusu, çığlıklar... Hepsi aklında.

«Bağışla beni,» diyorum; başımı pirinçle doldurulmuş yastığa dayıyorum sonra.

«Uyumaya çalış, nei-san,» diyor Ohatsu. Kendini topladı şimdi, uçuşan bembeyaz kimonosuyla **futon**'uma yaklaşıyor. Uzun saçları omuzuna, koluna dökülmüş, eğilip bana bakıyor. «Gaz ocağını yakıp çay yapayım sana. Adaçayı uykunu getirir, abla.»

Başımı sallıyorum; Ohatsu gaz ocağıyla kibrit bulmaya koşuyor - geceyarısı gizli bir eğlence düzenleyen okullu kızlar gibi. **Fusuma**'nın önünde incecik gövdesini, o gövdeye nedense yakışmıyor. şişkin karnını görüyorum. Ohatsu'nun doğum yapması doğru değil, ama düşünmek bile istemiyorum bunu. Doğum yapmak için çok zayıf, çok sinirli. Evlenmeden önce söz vermişti bana.

«Söz veriyorum! Hiroo'yu istiyorum yalnız,» demişti. «Abla, **yubikiti**-sözü veriyorum.» Parmağını benim parmağıma takmış, sonra o büyüleyici kahkahalarıyla gülmüştü. «Sözümünden dönersem serçe parmağımı kesmem gerekir, öyle değil mi?»

Kardeşim ne kadar çocuksu! O gün bir şeyler

kıpırdamıştı yüreğimde. Üç ay sonra, serçe parmağı sarılı, Maeda'nın bahçesine gelmişti.

«Sözümü - sözümü tutamadım, **nei-san**. Hiroo çocuk istiyor. Kocama nasıl karşı koyabilirim? Ama **yubikiti** sözümü tuttum. Serçe parmağımı kes-tim.»

«Kestin mi?»

«Daha doğrusu, kesmek istedim ama başara-madım. Kesmeden bayılmışım.» Yaralı parmağını uzatmıştı. «İyi ki becerememişim. Sakatlıktan tik-siniyorum, **nei-san**! Çirkinliği sevmiyorum!» diye bağırmıştı; bir gül fidanının üstüne eğilmişti son-ra. beni korkutan bir öfkeyle, kuru bir yaprağı ko-parıp almıştı.

Sarılı parmağını öpmüştüm onun; çocuksu gövdesini kucaklarken içimin bir yerlerinde duy-muştum: **benim** Ohatsu'mdu yine, annemiz alev alev yanan bir meşale gibi kendini ırmağa attığın-dan beri, atom bombasından beri ben büyütmüş-tüm onu, ben yetiştirmiştim. Ama Ohatsu'yu kuca-ğımda sallarken içimi korku kapladı. Kendi parma-ğını kesmeye kalkmak! Kim bilir ne davranışlara başvurabilir daha, ne çaresizlikler içinde kalır?

«Çay! Pirinç kekleri!» Yorganın altına, yanı-ma sokuluyor kardeşim. «Bu üç keki odamda sak-ladım, **nei-san**. Geceleyin bir şeyler yemeye bayılı-yorum.»

«Obur!»

«Hayır, hayır! Oğlum bu saatlerde acıkıyor da ondan.» Mutlu. Keyifle gülüyor.

Yumuşacık futon'umda kardeşimle yatmak ne güzel! Suç ortağı ararcasına yaklaşıyor.

«Adam başına birer buçuk kek düşüyor. Yok

yok, en iyisi ikisini ben yerim, birini de sen yer-
sin. Ben iki kişiyim şimdi, ailenin atalarına söz
verdim: Hiroo'nun oğlu tombul olacak.»

Pirinç kekleri yiyip suyun kaynamasını bek-
liyoruz, Ohatsu bir yandan anlatıyor: her sabah,
ailenin yome'liği görevini yerine getirirmiş, Hiroo'-
nun atalarına pirinç sunarmış, hem de başka ge-
linlerin sundugunun iki katını sunarmış onlara.
Son günlerde, dualarını almak için, aile köşesine
şeker de koymaya başlamış.

«Bu akşamdan artan erişte var ya, yarın sabah
onu da vereceğim,» diyor Ohatsu. «Biliyor musun,
abla, Hiroo'nun hotoke'si seviyor beni - özellikle ba-
bası. Renkli fotoğrafı tıpkı Hiroo'ya benziyor, hep
gülümsüyor bana.»

«Evet, benziyor, ama Hiroo'nun saçları daha
ağarmamış.»

Gülüyor Ohatsu, gaz ocağına göz atıyor. «Çay
hazır, nei-san!» diyor, taştan çaydanlığa su doldu-
ruyor. Kardeşim her şeyi öyle güzel yapıyor ki! Çi-
çeklere, bitkilere bakmaktan elleri inceliğe alış-
mış.

«İşte!» diye bağılıyor. Eğilerek çay fincanını
uzatıyor saygıyla. İncecik bir fincan bu, üstündeki
gül resmi bana gülümsüyor. Sonra kendine çay
koyuyor. Ne güzel karşılıklı çay içmek! Ama yanı-
ma otururken, yastığımın altındaki kâğıdı görü-
yor.

«Telgraf! Yastığının altında Willoughby-san'-
ın telgrafıyla mı yatıyorsun?»

Yalan mı söylemeli? Bunun sadece bir raslan-
tı olduğuna mı inandırmaya çalışsam onu? Neyse,
akıllı Matsui Teyze'nin sözü geliyor aklıma: «Sana

cevap veremeyeceğin bir soru sorulursa, sen de hemen bir soru sor.»

«Hatırlıyor musun, Ohatsu, Sam-san evimize kiracı olarak ilk geldiğinde nasıl büyülemiştin onu?»

Ohatsu, «**Ben mi? O yabancıyı mı büyülemiştim? Haro-san'ları hiç sevmem!**» diye bağıyor. «Niye dönüyormuş Japonya'ya? Para kazanmak için mi?»

Shimitzu ailesinin incecik fincanını öylesine sert bıraktım ki yere, neredeyse kırılacaktı. Hay Allah! Tatami'ye çay döküldü.

«San Willoughby parayla ilgilenmez,» diyorum hemen. Sesimin titremesinden anlıyorum: Yüreğim de, çay fincanı gibi, kırıldı kırılacak. «Sam-san yoksulluğu seçti. Bilim alanında çalışmak için üvey babasının işini bıraktı. Hatta bir lokantada gece işi buldu.»

Ha! Olanlar oldu işte (Sam'ın güzel sözlerinden biri bu.) Kardeşim, genç Amerikalının benim için ne kadar önemli biri olduğunu anladı mı acaba? Yıllardır mektuplaştığımızı? Ohatsu, sevince, neşeye, eğlenceye duyduğum özlemi değerlendirebiliyor mu? Ah, Sam! Güler yüzlü Sam! İhtiyar dostum sevgili Maeda'dan daha gençsin sen.

«Maeda-san Salı gecesi bir toplantı düzenliyor, bir eğlence, ay eğlencesi. Seni de çağırdı,» diyorum. (Matsui Teyze, başım sıkışınca konuyu değiştirmemi öğütlerdi hep.) «Gelir misin, Ohatsu-san?»

«Eğlence mi?» diye bağıyor Ohatsu. «Tabii gelirim! Yeni buyen'lerimi takarım. Doğumdan önce son eğlencem olacak her halde.»

Göz ucuyla bir tuhaf bakıyor bana.

«O da gelecek mi yoksa, nei-san? Eğer - eğer o geliyorsa ben gelmem.»

«O mu? Niye o diyorsun, Tanso desene!»

Artık kızmaya başlıyorum Ohatsu'ya! Tanso'nun kurumuş elleri onu ürküttüğü için Maeda'nın tsukimi eğlencesi'ne gelmek istemiyor. Bütün dünyasını küçücük bir kuş yuvasına sığdırmış sanki, o yuvada sadece kendisi, Hiroo, bir de doğmamış çocukları var.

Kardeşimi azarlıyorum, ama dikkati başka yerde. Başını yana eğmiş, bir şeye kulak kabartıyor. Ayağa fırlıyor birden, shojii'ye gidip dışarı bakıyor.

«Duydun mu, nei-san? Baykuş sesi! Uğursuzluk getirir.»

Hiç kımıldamadan duruyor orada, incecik ellerini kavuşturmuş. Ağustos gecesinde çıt yok, ama biliyorum, inandıramam onu. Baykuş sesi duymuş bir kere - öyleyse baykuş da var.

«Bak! Bak, duyuyor musun şimdi?» diye fısıldıyor Ohatsu. Yüzünde, içimi korkuyla dolduran o gerginlik, o bakış var.

Eniştemin sesini duyuyorum: «Anata! Yatağa gel!»

Ohatsu'nun yüzüne bir rahatlık yayılıyor.

«Hiroo! Beni çağırıyor, abla. Kocam kocam beni istiyor, nei-san.»

Gülümseyerek odalarına koşuyor. Fusuma'nın yanında durup el sallıyor bana, sonra uzun geceliğiyle kayboluyor.

Bir süre arkasından bakıyorum Ohatsu'nun, gözlerim kapanmaya başlıyor. Neyse, adaçayı etkisini gösteriyor artık! Ah, gizli korkularım yine be-

lirmeden uyumalıyım. Gece durgun, sessiz. Ama hepimiz, kafalarımızın bahçelerinde öten baykuşları duymaktayız.

3

«Lütfen bu tatsız ay çöreklerimizi bağışlayın.
Dozo! Kendim yaptım.»

Ah, ince sözler tekrarlayarak bambu tepsiyi dolaştırmak ne yorucu! Neyse, zararı yok. Çok güzel bir gece bu Maeda'nın ay eğlencesine uygun bir gece. Bir saat önce, konuklar roka'da diz çökmüş otururlarken, gökyüzüne kocaman sarı bir tekerlek gibi yükseldi ay. Tam zamanında doğması insanı rahatlatan bir şey

Ama her şey o kadar «hesaplı» olmuyor yine de. Maeda'nın resim öğrencileri üçer çörek alır diye düşünmüştüm. Dudaklarını yalayarak, dörder çö-

rek aldılar bile. Benimle içli-dışlılar tabii. Her gün karşılaşıyoruz, öğle yemeklerini ben yapıyorum, akşamları fırçalarını ben temizliyorum. Göz kırpıp tepsiyi kaçırıyorum hemen.

(Hay Allah, bahçemizin gıcırdayan kapısı mıydı bu? Hayır, bacaklarını birbirine sürten bir çekirgenin sesi. Tanso hâlâ ortalarda yok. Niye acaba? Polis mi götürdü yoksa? Günün birinde, çocukluğunda başvurduğu şiddet hareketlerini tekrarlarsa, onu korumaya hazır arkadaşları var. Morioka kendisini yanına almadan önce, Tanso da, Hiroşima sokaklarını altüst eden o furoji'lerden biri değil miydi?)

Maeda, sırtında siyah kimonosu yanıma yaklaşıyor. «Ay ile sake iki sevgili gibidirler, ayıramazsınız,» diyor. «Buzlu şarabı getirmenin sırasındır, Yuka-san.»

Sensi'min gülümseyişi, hüzünlü gözleri, durgun alnı gibi, yüzünün bir parçası olmuş artık. Sevgili Maeda! O yumuşacık bakışının arkasında kendi acısı ve başkalarına duyduğu büyük ilgi saklı. Obi'sinden bir kamelya çıkarıp bana uzatıyor: «Eşsiz ev sahibemiz için!» (Bu ihtiyar ressam neden renkli bir çiçek takmıyor yakasına, anlamıyorum.)

Tam o sırada, bahçe kapısından girmekte olan Profesör Morioka'yı görüyorum. Ah, korktuğum başıma geldi galiba! Ünlü profesör, konuklarımızı şöyle bir selâmlıyor, kendi çocuğu param parça olduktan sonra evlât edindiği Tanso'yu arıyor.

«Ah, Morioka-san, buraya gelin!» diye bağıırıyor Maeda.

Profesör yanıma yaklaşıyor. Eğilip selâm verirken yüzümde hiç bir anlam belirmemesine özel-

likle dikkat ediyorum.

Değerli Matsui Teyze'nin öğrettiği gibi, şaşırmış görünerek, «Erken gelmekle küçük eğlencemizi şereflendirdiniz,» diyorum. «Bu kadar erken gelmeniz ne büyük incelik, Morioka Kyoju.»

Ama ünlü proiesor içimden geçenleri anlıyor. Ay gökyüzünde şimdi, eglence oldukça ilerlemiş; Maeda'nın genç ressamı şarkı söylemekte. Çimenler üzerinde dans etmeye başlamışlar bile, batılıların «swing»ine Japon adımları uydurmaya çalışıyorlar. Sıçrayarak şarkı söylüyorlar boyuna.

Profesör Tanso'nun hiç eğlenemeyeceği biçimde eğlenen genç resamlara bakarak, «Oğlum gelmedi mi daha?» diye soruyor.

Bir yalan uyduruyorum: «Önce başka bir yere gidecekti galiba. Bu gece birçok tsukimi-eğlencesi var.»

Morioka-san'ın bakışı hançer gibi. Ha! Profesör ne düşünüyor, farkındayım. Tanso'nun yokluğundan beni suçluyor. Yüreğime buyruklar veren bir general olabilseydim! (Dört gün önce Sam'dan o telgrafı almasaydım, başka türlü davranmaya devam edebilirdim belki. Ama artık her şey değişti.)

«Size bir şey söyleyebilir miyim, Nakamura-san?»

Ünlü profesörün ne garip davranışları var! Sayıları gittikçe azalan ay çöreklerinden birini alıp olduğu gibi ağzına atıyor. Bu değerli radyasyon uzmanı birçok ülkeye gitmiş, belki de o yüzden kendi Japon geleneklerimizi, davranışlarımızı unutmuştur.

Çöreği, köpekler gibi hızlı hızlı çiğneyerek, «Na-

kamura-san,» diye bağıyor. «Gelecek hafta, 6 Ağustos törenlerine katılmak için Tokyo'ya gidiyorum. Siz de gelir miydiniz benimle - çevirmenim olarak? İngilizce konuşan birçok delege bekleniyor.»

Üstüste eğiliyorum. Yelpazemin kenarından hafifçe gülümsüyorum profesöre. «Binlerce teşekkür, Morioka Kyoju,» diye mırıldanıyorum. Bu çağrının arkasında ne var acaba? Profesör, ne olduğunu hemen söylüyor.

«Belki Tanso da gelecek bizimle,» diyor; garip garip bakıyor bana. Hiroşima'dan biraz uzaklaşmak onun için iyi olur.»

Hay Allah! Hep sarhoş gezen Tanso, polisin kara listesinde; Morioka-san, oğlunun tutuklanmasını istemiyor. Evet, Hiroşima'dan ayrılmak «iyi olur» Tanso için, ama ya yolculuk sırasında bir şeyler yaparsa? Tokyo'ya gitmeyi istiyorum tabii. (Belki Sam'ın uçağını bile karşılayabilirim.) Ama Tanso ne olacak? Tanso'yla ben?

«Yuvarlacık, yuvarlacık,

Bir çay fincanı gibi.

Yuvarlacık, yuvarlacık,

Aydede gördü beni.»

Genç ressam, çocukların pek sevdiği o şarkıyı söylüyorlar. Derken, içlerinden biri Maeda'dan bir «ay şiiri» istiyor. Üsteliyorlar; Maeda, ay-tanka'larımızdan birinin başlangıcını mırıldanıyor: «Ah, ay, parlak ay, ne çabuk sönüp gidiyorsun böyle?» Ansızın duruyor, gökyüzüne, geceye bakıyor. Karısını mı düşünüyor yoksa atom bombasıyla «sönüp giden» karısını? Gülümseyerek bitiriyor şiiri. Sen-si'ye göre, insanın kendi acılarını belli et-

mesi, bencilce bir davranış.

Sa! Kapı! Çekirge değil bu keresinde. Başımı çevirince, Maeda'nın arka bahçesine girmekte olan iki polis görüyorum. Kendimi topluyorum hemen; bu üniformalı adamların, Maeda'nın **ubiki-eğlencesini** bozmalarına engel olmam gerek.

Gülümseyip eğilerek, «Ay ne güzel,» diyorum; inceliğim, buz gibi bakışlarla karşılanıyor.

«Morioka Tanso burada mı? Bir mağazanın vitrinini kırmaktan aranıyor.»

«Morioka Tanso mu?» İnandırılmaz bir şey duymuş gibi bakıyorum onlara. Matsui Teyze'nin öğütlerinden birini daha hatırlıyorum. Kahkahalarla gülüyorum şimdi. «Özür dilerim, lütfen, ama o - o serseriye buraya, bu ay-eğlencesine çağırarak! Gü-lünç bir şey bu!»

«Özür dileriz, **oku-san**. Onu burada bulabileceğimizi söylemişlerdi de.»

Başımı iki yana sallayıp gülümsüyorum, eğilerek selâm veriyorum yine.

Bisikletlerine atlayıp giden polislerin arkalarından bakıyorum sonra, yüzüm ter içinde. Ucuz kurtulduk! Şakaklarımı silip arka yoldan, bambu ağaçlarının arasından odama koşuyorum. Yüzümü yıkasam, saçlarımı tarasam, insan içine çıkacak duruma gelebilirim.

Ah, benim güvenli odam, küçük odam! Kollarıma alabilseydim seni, uyuyan çocuklarımla, horlayan Saka kızımınla kucaklayabilseydim seni. Aynanın önünde diz çöküyorum, ellerim örgülü saçlarımda, ay ışığının aydınlattığı sığınağıma sevgiyle bakıyorum. Fumio'nun ölümünden sonra hayatımı kırıntıları bu dört duvar arasına topladım.

İncecik ipliklerden, ip parçalarından yeni bir hayat dokudum kendime - o hayatı hiç bir şey, evet hiç bir şey parçalayamaz.

«Tanso!»

Açık shojii'den öyle ansızın girdi ki içeri, korkuyla bağırdım. Gözleri kan çanağı gibi, yanagında bir yara var. Ah, korkunç bir durumdá Tanso! Sırtından çıkarmadığı o ressam gömleği (geniş cep-leri, parmaksız ellere sıcak birer yuva olan gömlek) birçok yerinden yırtılmış. İyi ki polis görmedi onu! Sendeleyerek bana yaklaştı, diz çöküyor sonra kanlı yüzünü saçlarımın arasına gömüyor.

«Ne oldu?» diye fısıldıyorum. Parmaklarım kendi kendilerine uzanıp yaralı yanığına dokunuyorlar onun. «Ah, zavallı Tanso!»

Tanso ayağa fırlıyor bir anda. Gözleri alev alev yanıyor.

«Acımanı kendine sakla!» diye bağıırıyor. «Acımanı kendine sakla sen! Bana karışma, Yuka!»

Yalvarıyorum - alçak sesle konuşsun diye. Bağıırıyor.

«Amerikalı dostuna gitsene! Hadi, durma! Beni kurtaramazsın. Kimse hiç kimse kurtaramaz beni.»

Ah, bir şeyler yapmalı! Biraz daha bağıırırsa, saygıdeğer babası koşarak gelecek. Ne karşılaşma olur ya!

Kalkıyorum, ama bir adım bile atamıyorum, Tanso itiyor beni. Sendeleyerek açık shojii'ye gidiyor. Olay çıkaracak - sık sık çıkardığı gibi. Eğlenceyi yarıda kesecek, her şeyini borçlu olduğu adama utanç getirecek.

Kader, oğlumun oyuncak güvercini olmuş, yardıma koşuyor. Sarhoş Tanso, ayağıyla üstüne basınca, «Ko-ro-o!» diye ses çıkarıyor. Bir saniye sonra yine ötüyor: «Ko-ro-o!» Camdan yapılma kırmızı gözlü ay ışığında parlıyor.

Duruyor Tanso. Loş odaya bakıyor bir süre; sonra çocukların **futon**'larına takılıyor gözü. Ellerini yorganın üstünde kavuşturmuş şişman **dakko-chan**'ıma bakıyor.

Bir anlık duraklamadan sonra, «Benim de bir zamanlar böyle ellerim vardı,» diyor. Alçak sesle konuşuyor şimdi, zor duyulur bir sesle. «Ellerim parçalandığında onun yaşındaydım hayatım paramparça olduğunda.»

Susuyorum. Tanso'nun pençeye benzer ellerinden söz edişini ilk duyuyorum. Sözüünü kesmemeliyim.

«Kötülüğün gözüne baktım o gün», diye devam ediyor, gözleri **dakko-chan**'ımın tombul ellerinde halâ. «Atom bombası, kötülüğün simgesidir - bunu biliyor muydun, Yuka? Kötülüğün gözüne bakan - lânetlenir!»

Bir tekme atıyor güvercine. Kahkahalarla gülüyor. O umutsuz sözlerinden sonra öyle sarsıcı bir şey ki bu, kulaklarımı ellerimle kapatıyorum.

«Barış güvercinleriymiş!» diye bağılıyor Tanso. «Bundan saçma bir şey olabilir mi makineli tüfekler, bombalar yapanlar barış güvercinleri yapıyorlar şimdi de! Ne komik! Profesör gibi budalalar da gidip barış toplantılarında gevezelik ediyor! Başka zaman olsa, kuduz köpekler gibi kapışırılar. **Aptallar!**»

Kımıldamıyorum bile. Bir şey söylesem daha

da öfkelenecek Tanso, saygıdeğer konukların önünde büyük bir olay çıkaracak. Bir tekme daha atıyor güvercine, ama dengesini kaybedip futon'una düşüyor. Kolları iki yana açılmış, eldivenli elleri yeri tırmalıyor.

Birkaç saniye sonra sarhoş horultusunu duyuyorum.

**«Yuvarlacık, yuvarlacık,
Bir çay fincanı gibi.»**

Açık shojii'nin arkasından Maeda'nın genç ressamlarının kahkahaları geliyor. Ah, Tanso'nun arkadaşları ne kadar sağlıklı, ne kadar canlı insanlar! Aya çocuk şarkıları söylemek hoşlarına gidiyor.

**«Yuvarlacık, yuvarlacık,
Aydede gördü beni.»**

Ansızın kaçmak istiyorum Tanso'dan - paylaştığımız acılardan kaçmak istiyorum. Gembaku'nun kolları, ahtapot kolları gibi beni yıllardır boğmakta. Yaklaşmak istiyorum. Evet, şimdi vakit varken! Morioka'nın sözleri, Tokyo yolculuğu geliyor aklıma, seviniyorum. Ah, gideceğim tabii. Beni kimse tutamaz.

4

Homongi'mi de alsam mı yanıma? Yoksa «güzel kimono»ma ihtiyacım olmaz mı? İster olsun, ister olmasın, onu da Tokyo'ya götürüyüm. Yazık, bavulum yok ama ne çıkar? Zaten birkaç parça eşyam var, onları da furoshiki yaparım. Ah, eşya hazırlamak sinir bozucu bir şey! Saka kızım da kafesinde yakınlık sinirlerimi daha da bozuyor.

(Ne var şekerim? Çok mu sıcak? Tabii olacak, Saka kızım, Ağustos'tayız. Al bakalım! Kafesini gölgeye çektim işte. Şimdi bırak beni de eşyalarımı hazırlayayım.)

Açık shoji'nin önünde diz çöküp giyeceklerimi katlamak, çıkın yapmak, sonra karar değiştirip çıkını açmak, şakiyip duran Saka kızımınla çene çalmak hiç de tatsız değil. Başımı uzatınca, Maeda'nın resim yapan öğrencilerini görebiliyorum. Acele etmeleri gerekiyor. Geleneksel Hiroşima sergisinin açılmasına on gün kaldı, ustalarını utandırmamalılar. Garip, içlerinde en yeteneklileri Tanso - fırçayı bileğine bağlayıp öyle resim yapıyor - Colot gibi. (Colot mu? Corot muydu yoksa? L'lerle 'r'leri hep karıştırırım zaten.)

«Mi-chi-ko!»

Kızımın el sallayışından anlıyorum: dua ediyor, gelemes. Kendi «atom bombası sığınağı»na gidiyor her halde. Yanında diz çöküp içindekileri teker teker sayacak, kaçan olmuş mu diye? Michiko'ya bir çeşit Nuh'un Gemisi'ni kurduran o korku, bir başka gembaku korkusu değil mi? Hepimizin paylaştığı o korku?

«Sa-o!»

Sığınağın yanından acı çığlığını duyuyorum. Hay Allah! Gün geçmiyor ki, Michiko'nun konserve kutuları devrilmesin, içlerindeki böcekler kaçmasın. Michiko her gün yeniden toplar onları. Zavallı mushi'ler, niye böylesine sevgiyle korunduklarını bir bilseler!

Maeda'nın bahçesinden geçip kızımı buluyorum, elinde sivri uçlu bir değnek, çılgıncasına yeri kazmakta.

«Karısı kaçmış!»

«Kimin karısı, Michiko-chan?»

(Hayır, ciddi olmalıyım! Kızım, sevgili mushi'lerini babasının ve yüz bin Hiroşimalının kaderin-

den korumaya çalışıyor.)

Acı bir sesle, «Solucanın karısı,» diye karşılık veriyor. «Gelecek atom bombasından sonra hiç yavru solucan kalmayacak. Anlıyorsun ya, anne, solucanımın karısını bulmalıyım.»

«Evet, anlıyorum.»

Bu arada, Maeda da yanımıza geliyor. Solucanların soyunu korumak istiyormuş gibi, kaybolan mushi'yi aramaya başlıyor. Biraz sonra, parmaklarının arasında solucan, doğruluyor.

«Buldum!» diye bağılıyor Maeda. Yuvasına, konserve kutusuna koyuyor hayvanı, sonra yukata'sının kollarını sıvayıp Michiko'ya yardım ediyor. Sığınak yeniden yapılacak.

Kutuların üstüne kocaman bir taş koyarken, «Tanso resmini bitirdi, Yuka-san,» diyor. «Nefis bir sanat eseri. Birinci sınıf! Bu çocuk, ancak yeteneği anlaşılırsa acılarından kurtulabilir. Gel de resmini göstereyim.»

Ne oluyor? Stüdyoya yaklaşıncı, bütün öğrencilerin bir sehpa başında toplanmış olduklarını görüyorum. Kargaşalık var. Tanso, ansızın kopuyor kalabalıktan, kapıya koşuyor. Kırmızı boya, bileğine bağlı fırçadan kan gibi akmakta; yanımdan geçerken bakışlarımız karşılaşıyor. Hay Allah! Gözlerinde, geçen gece başını saçlarıma gömdüğü zaman okuduğum o yalnızlık, o çılgınca umutsuzluk var yine.

Öğrenciler, «Sensi, gelin, bakın! Lütfen gelin, sensi!» diye bağıyorlar. Ama Maeda resim sehpa-sına yürürken susuyorlar. Resmin önünde duruyor Maeda. Ah-h! Aynı şeyi yine yapmış Tanso resmini bozmuş. Geleceğin bir şehrini çizmiş - ama

gökyüzünden hâlâ kırmızı boyalar akıyor şehre. Kim bilir ne düşünmüş Tanso? Bir bombardıman uçağı mı? Yeni bir gembaku mu?

Öğrencilerden biri, «Şu Tanso çılgının biri,» diye mırıldanıyor. «Deli!»

Maeda, tek kelime söylemeden stüdyodan çıkmış. Bahçede. Bazen üstüne oturup saatlerce düşünceye daldığı o büyük düzgün taşa doğru gidiyor.

Yanına, çimenlere diz çökerek, «Sensi,» diye fısıldıyorum.

«Yuka, yanılmışım.» Sesi öylesine alçak ki, zor duyuyorum. «Yeteneği herkes tarafından anlaşılır, ün kazanırsa, Tanso kurtulur sanıyordum. Yanılmışım. Demek insan yüreğini hâlâ anlayamıyorum.»

Sevgili taşını usulca okşuyor.

«Bir çıkar yol bulmalıyım,» diyor. «Evet, çıkar bir yol bulmalıyım. Beni yalnız bırak, Yuka-san...»

Ping! Ping! Ping! Ping! Ping!

Eski dostumun, mutfak saatinin sesi, bahçeye kadar geliyor. (Evimiz açık arttırmayla satılırken birkaç eşya bırakmışlardı bana, bu saat de onlardan biri.) Bir dakika bile kaybetmeye gelmez. Ohatsu beni bekliyor Hiroo her akşam annesini Budist tapınağına götürünce bekler beni. Acele etmezsem - acele etsem bile - gecikeceğim...

«Nei-san! Seni bekliyordum. Ah, bir şey korkunç bir şey oldu sandım!»

Kardeşimin sesi gergin, gözleri faltaşı gibi açılmış. Ah, her şeyi niye büyütüyor böyle? İnsan on beş dakika gecikemez mi, niye gülüp geçmiyor? Gebeliğini gizleyen kimonosuyla fusuma'ya diz çö-

küp acı acı bakıyor bana. Ne kadar güzel bir kız!

Derken ufacık bir gülümseme yayılıyor yüzüne. Gelişim, korkularını yatıştırdı biraz.

Ellerime soluk mavi bir şey tutuşturarak, «Bak, abla!» diye bağıyor. «Tabii'ler! Ben ördüm. Oğlan olacağı için mavi ördüm.»

«Oğlan olacak demek?»

«Evet, evet, oğlan olmalı! Saygıdeğer hotoke'-sine bir oğul veremezse kendini bağışlamaz Hiroo. Sence de oğlan olacak, değil mi?» Öylesine tedirgin bir sesle soruyor ki bunu, kardeşimi kollarımın arasına almadan edemiyorum. Ah, benim zavallı, benim tedirgin kardeşim!

«Tabii oğlan olacak!» (Çocukluğundan beri, Ohatsu ne istediye yaptım.)

Ah, burada yan yana olmak, fısıltıyla konuşmak, durup dururken gülmek dünyanın en büyük mutluluğu! Neşeyle çevreme bakıyorum. Ohatsu'nun çocuğu, yeryüzündeki ilk saatlerini burada, bahçe içindeki bu küçük odada geçirecek. Ufacık beşiği, güneşli köşede duruyor, çevresinde, tatami'nin üstünde bir sürü oyuncak. (Galiba Ohatsu oynuyor onlarla. Oyuncaklara bayılır.) Tavandan sarkıttığı kâğıt turnalar, akşam yelinde «Ş-ş! Ş-ş!» diye sesler çıkarıyor. Kardeşim göz ucuyla bakarak gülümsüyor bana. Makasını alıp yeni turnalar kesmeye koyuluyor.

«Uğur getirmesi için bin beş yüz turna yapmak gerekiyormuş,» diyor.

Kâğıtları keserken dili dişlerinin arasında. Kar beyazı turnalar çıkıyor ortaya; Ohatsu keyifle içini çekiyor.

Tokyo yolculuğundan söz açmanın tam sıra-

sıdır. Tepki göstermesinden çekiniyorum.

«İstemezsen gitmem tabii,» diyorum; sevincimi belli etmek istemiyorum. (Gideceğime seviniyorum aslında! Biliyorum, uçarılığa büyük eğilimim var.)

Kardeşıme söz veriyorum: «Sadece birkaç gün...»

Neyse, gülüyor Ohatsu. «Zaten bebeği Ağustos'un üçüncü haftasından önce beklemiyoruz ki, nei-san. Uğur getirsin diye ori tsuru'lar yapıyorum boyuna. Korkma, seni aramam.»

Kardeşim keyifli. Her şey çok güzel. Ama akşam gölgeleri, shojii'nin arkasındaki bitkilere düşerken, ansızın tuzna kesmeyi bırakıyor. Duygulu yüzündeki neşe, nasıl da üzüntüye dönüyor ansızın!

«Nei-san.»

«Evet, ne oldu?»

«Ben doğum yapınca saksıdaki bitkilere kim bakacak?»

Bir çiçeğin yapraklarına uzatıyor elini, tam o sırada bir böcek yükseliyor çiçekten. Kardeşim, susuz çiçeğe bakıyor. (Ah, alnına yerleşen o çizgileri hiç sevmiyorum! Bana «kötü» günlerini hatırlatıyor onun.)

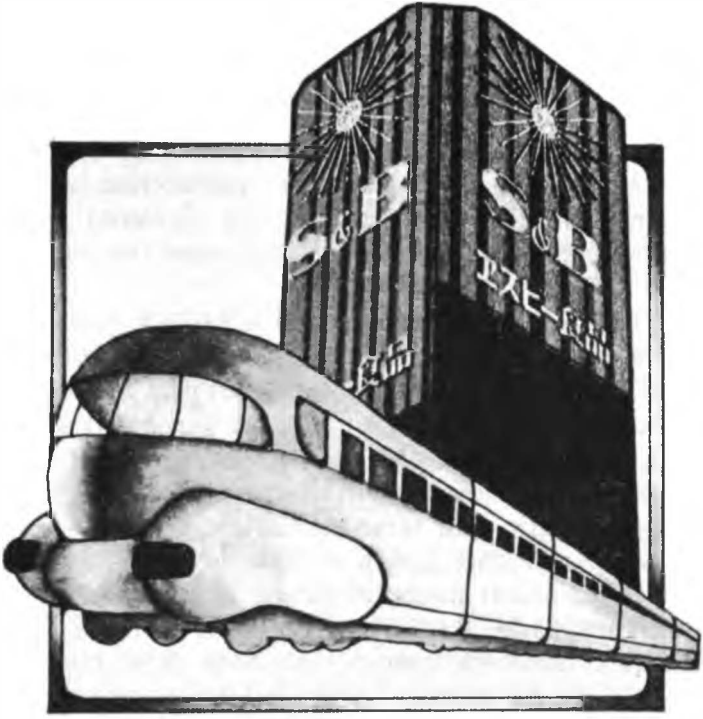
«Anlıyorsun ya, nei-san, bakım ister bunlar. Hiroo'nun annesi yaşlı, unuttur. Sence uygunsa, Michiko'ya söyleyeyim, o baksın.»

«Michiko mu?»

Sesimde öfke var. Niye ben değil de Michiko? Sevgili kızıma güveniyorum gerçi; ama yine de yaşlar dolduruyor gözlerimi. Ah, Michiko, Michiko, keşke senin gibi olabilseydim! İki böğürtlen gibi benziyoruz birbirimize, ama içlerimiz...

Ohatsu, «Aspirin iyi gelir mi çiçeklere?» diye soruyor. «Michiko'ya söylerim, arada bir suda aspirin eritip verir onlara. Michiko çiçekleri korur. Her şeyi korur.»

Deminki böcek, gelip kardeşimin eline konuyor. Tünüyor orada, pembe antenlerini keyifle oynatıyor. Kızımın «koruduğu» kardeşlerini düşünüyorum böceğin. Evet, Michiko her şeyi **korur**. Michiko'yu Michiko yapan bu mu acaba?

5

Büyük bir trende olmak - modern Tokyo Ekspresi'nde... Ah, ne kadar talihliyim.

Dostum Keiko-san bana İngilizce öğretmeseydi, Profesör Morioka beni hem çevirmen hem de Tanso için «yem» olarak kullanmayı düşünmeseydi, çeltik tarlaları arasından hızla geçen bu çelik devde oturmayacaktım şimdi. Demiryolları her şeyi düşünmüş Saygıdeğer yolculara her çeşit kolaylık sağlanmış oturabilecekleri, diz çökebilecekleri sı-

ralar konulmuş, tükürmek isteyenler için pırıl pırıl tükürük hokkaları var, bir hoparlör de durmadan trenin hızını, saatin kaç olduğunu bildiriyor, başka bilgiler veriyor.

Ama Ağustos sıcaklığı dayanılır gibi değil. Erkekler ceketlerini çıkarmışlar; hatta pantolonlarını da çıkarmış olanlar var. Biz kadınlar da onlar gibi yapsaydık! Bunu düşününce gülmeden edemiyorum.

Koridorda dolaşıp herkesin eline buz gibi kolonya döken genç hostes ne kadar güzel! Ünlü Profesör Morioka'nın eline daha çok kolonya döküyor. Büyük radyasyon uzmanı, o tatlı yaz geleneğine uyup elbisesini çıkarmış, pencerenin yanında iç çamaşırlarıyla oturmakta; ama öyle terliyor ki, yelpazemi çıkarıp onu biraz serinletmeye karar veriyorum. Artık dört gün profesörle oğlunun hizmetindeyim; onları memnun etmek için elimden geleni yapacağım. Kadınların gerçek mutluluğu, erkeklerin isteklerini yerine getirmek değil midir?

Küçük bir aksilik oluyor! İncecik tahtalardan yapılma yelpazemi bulamıyorum. Aceleyle çıkarken evde unutmuşum galiba. Ne budalalık! İlk istasyonda ucuz bir kâğıt yelpaze almalı; o zamana kadar yapabileceğim bir şey yok, en iyisi profesörün terli yüzünün farkında değilmişim gibi davranayım. Bana Hiroşima istasyonunda verilen yol armağanlarını açıp onları inceliyor görüneyim. Arada bir de, küçük sevinç çılgınlıkları atarsam, Moriokasan, görevimi yapamadığım için beni suçlamaz.

İyi ki çocukken armağan paketlerinin nasıl açılacağını öğretmişler bize. Herkes bana bakıyor; ilk paketi ağır ağır açıp belli belirsiz gülümsüyo-

rum. Ma! Eniştemin armağanı: çiçek düzenleme konusunda bir kitap. Ne değişik bir yol armağanı! (Belki de kadınların evde oturup bahçeleriyle uğraşmaları, «après-guerre kızları» gibi çalışmamaları gerektiğini söylemek istiyordur bana.) İkinci paketin ince kâğıdını açarken soluğumu tutuyorum, kutudan çok tatsız bir koku yükseliyor çünkü. Kardeşimin giri-armağanı olarak yolladığı Uğur Balığı, sıcaktan kokmaya başlamış bile. Neyse, zararı yok. bu cehennem gibi Ağustos gününde bir koku eksik olmuş, fazla olmuş, ne çıkar? Çocuklarımın pake-tine bakıyorum sonra; erimiş çikolata. Yol arkadaşlarıma veremem. (Kabalık ettiğimi düşünmeseler!) Son paketi açınca şansım birdenbire değişiyor. Mae-da'nın armağanı. Ne güzel raslantı! Yeşil bir kâğıt yelpaze!

«Yüzünüzü yelpazeleyebilir miyim, Profesör Morioka?»

Hay Allah! Profesör uyumuş! Yüzünden üzüntü okunuyor, uyandırsam iyi olacak ama bir kadının bir erkeği uyandırması yakışık almaz. Tanso'ya bakıyorum, vagonda değil; bir yerlerde içki içiyordur. Morioka onun için mi inliyor uykusunda, ağzı onun için mi seğiriyor? Profesörün dünyası demek Tanso! Oğlunu o korkunç günde kaybettiğinden beri, bütün ilgisini, bütün sevgisini evlât edindiği bu küçük furoji'ye verdi.

Fırsattan faydalanıp kalabalık vagona bir göz atayım. Ne çok öğrenci var! İlerde köşedekiler bir ağızdan şarkı söylüyorlar; kulak kabartıyorum: Ünlü bir barış şarkısı bu. Onlar da Tokyo'ya 6 Ağustos toplantısına gidiyor olmalılar. Dört genç, bavulları koydukları rafa İmparatorumuzun bir fotoğ-

rafını asmışlar, altında oturuyorlar. (Tuvalete giderken, fotoğrafın önünde eğilip selâm vermeliyim.) Hemen fark ediyorum: İki topluluk arasında gerginlik var.

Tren - ekspres - ne kadar ilgi çekici! Hiroşima'da, Maeda-san'ın evinde ya da alışveriş ettiğim küçük dükkânlarda aynı yüzleri görürüm her gün, ama burada, tam karşımda sahici bir Tokyo güzeli oturuyor. Eteği, sosise derisi nasıl yapışırsa, gövdesine öyle yapışmış - sımsıkı. Bluzu da insanın solugunu kesecek kadar güzel. Göğüslerine kadar açılmış; yanındaki yolcu gözlerini ayıramıyor ondan. Meraklı bir delikanlı - ama çok yakışıklı!

Acaba Sam da yakışıklı sayılabilir mi? Kardeşim «pembe bir domuz»a benzetiyor onu, ama Ohatsu bütün haro-san'lardan nefret eder. Ah, dostumu sahiden görebilecek miyim yarın? Belki de vazgeçmiştim Japonya'ya gelmekten, ikinci bir telgraf daha çekmiştir. Korkularımı gidermek için Sam'la kendime dair neşeli bir haiku düzenliyorum:

«Lan L. A.'dan geliyor - TWA.

Yuka Hiroşima'dan - Tokyo Ekspresi.

İkisi başkentte buluşabilecekler mi?»

Çan sesleri ne hoş! Dikkatimizi çekmek istiyorlar. Hoparlörde yumuşacık bir ses, Osaka'ya geldiğimizi söylüyor.

«O-sa-ka! Sayın baylar, bayanlar, Osaka'ya gelmiş bulunuyoruz.»

Demek Osaka burası - beş milyon kişiyi barındıran şehir! İstasyon müthiş kalabalık; Profesör Marioka'yı (Sam'ın, mektuplarında «barış-prof»u olarak adlandırdığı ünlü uzmanı) selâmlamaya gelmişler. Hiroşima'da da birçok insan vardı istasyon-

da -ama onlar, bu kalabalığın yanında hiç kalır. Ellerindeki dövizleri penceremizin önünde sallıyorlar. Dövizlerde nükleer çalışmaları yeren, barış isteyen sloganlar var.

Kalabalık, «İyi yolculuklar!» diye bağırıyor. «Dünya geziniz başarılı geçsin! Banzai, Morioka-san!»

Sam beni bazı şeylere bakıp bakıp gülmeye alıştırmasaydı ne iyi olurdu. Değerli radyasyon uzmanımızın kalabalığı nasıl selâmladığını bir görse, gülmekten katılırdı her halde! Morioka-san, sıraya diz çökmüş, önünü bır gazeteyle kapamış, ama kısacık külotunun içindeki tombul poposu, halkı selâmlarken hoplayıp duruyor.

Dudaklarımı, Maeda'nın yelpazesinin arkasına gizliyorum. Gülmeden edemeyeceğim.

Halk, «Yaşasın barışsever Morioka-san!» diye bağırıyor.

«Yaşasın uluslararası dostluk!»

«Kahrolsun enternasyonalizm!»

«Yaşasın İmparator!»

Hay Allah! Vagon'un önündeki gençler bunlar - İmparatorun resmi altında oturan milliyetçiler. Ne talihsizlik! Ciğerlerinin olanca gücüyle haykırıyorlar. Yumruk yumruğa girdiler şimdi; milliyetçiler, barışseverlere saldırdılar, ortalık kan içinde. Öteki gençler de İmparatorun çerçeveli fotoğrafını indiriyorlar.

«Yaşasın Barış! Yaşasın Bilim!»

«Yaşasın İmparator!»

«Yaşasın Morioka-san!»

Hay Allah, kargaşalıkta fotoğrafın camı kırıldı. Çılgına dönmüş milliyetçi bir genç, resmi iki

eliyle tutarak Profesör Morioka'ya saldırıyor; besbelli, ünlü bilim adamının kafatasını ve içindeki değerli beyni parçalamak istiyor. Hiç düşünmeden Morioka-san'ın önüne atıyorum kendimi, onu koruyorum. Saçlarım camlarla doluyor birdenbire, genç çekip uzaklaştırıyorlar. Şakaklarımı uğuştururken, polisler atlıyor trene; kavgacıları, milliyetçileri de, barışseverleri de götürüyorlar.

«Yaralandınız mı, Nakamura-san?»

Başımı iki yana sallıyorum. Profesörün bunu sorması, benim açımdan onur verici bir şey. Kadınların erkeklere hizmet etmeleri olağan bir şey, ama onların hayatlarını kurtarmalarına pek sık raslanmıyor. Gerektiği gibi davrandım ben, buna seviyorum.

«Çantamda tentürdiyot olacak. Dozo!»

Kimin aklına gelirdi bu? Trene bindiğimde, göğsüne kadar açık bir bluz giyen bu genç güzel Tokyolu kadının benim gibi bir taşralı olduğunu söyleselerdi her halde güler geçerdim. Başımdaki çiziklere ilâç sürerken, birbirimize gülümsüyoruz, Tokyo'daki adreslerimizi veriyoruz. Talih kuşu benim başıma kondu bugün! Bir de Morioka-san, yabancıların önünde beni övmese! İyice batılılaşmış! Başımı önüme eğdiğimi görüyor, içimden geçenleri anlayıp konuyu hemen değiştiriyor.

Profesör Morioka, vagondakilere «nutuk çekme» fırsatını buldu. «Bu öğrenci toplulukları, dünyamızın küçük bir modelidir,» diyor. «Dostlarım, uygarlık, dünya barışı üzerine kurulur. Barış olmazsa uygarlık da olmaz. Ama barbarlar yeryüzünü tehlikeye atıyorlar.»

Ne kadar komik! Morioka-san, değerli yüzüne

öfkeli bir görünüş veriyor birdenbire. Dişlerini gıcırdatarak görünmeyen düşmanlara sallıyor yumruğunu.

Gülüyor. «İnsan gorile ne kadar yakındır, görüyor musunuz? Bakın, dudaklarımı büzüp çenemi ileri uzatınca, ilkel atalarımıza nasıl da benziyorum! Ha! Biraz önce bu vagonda hepimiz tanık olduk: İnsanoğlu taş çağında yaşıyor hâlâ. İşin kötüsü birbirimize hindistan cevizi değil, atom bombası atıyoruz. Savaş! Sevgili dostlarım, modası geçmiş bu kelimenin yerine yeni bir kelime kullanıyorum ben HAYATSONU. Ya mutlak barışa kavuşacağız, ya da dünyadaki hayat sona erecek...»

Hoparlörden bir ses yükseliyor: «İlk istasyon, Tokyo! On beş dakika sonra Tokyo'dayız!»

Hay Allah, hazırlanmaya başlamalı! Tuvalete giderken, az kalsın İmparatorun yırtık fotoğrafının bir parçasına basıyordum. Alıp cebime koyuyorum onu. Ya yolculardan biri yanlışlıkla İmparatorumun resmini çiğnerse!

Tuvalet kilitli. Kapıyı vurup sabırla beklemeye koyuluyorum. Cevap yok. Bir süre sonra yine vuruyorum kapıyı. Ah! Butün günü yolcuların biletini incelemekle geçiren saygıdeğer kondoktör tam o sırada yanımdan geçiyor. Durumumu görüyor.

«Uzun zamandır mı bekliyorsunuz, oku-san? Tuvalette üç dakikadan fazla kalmak yasaktır. Ha! Bu trende kurallara karşı gelinmez,» diyor. Cebinden bir deste anahtar çıkarıp kapıyı açıyor.

«Tanso!»

Elimi ağzıma götürüyorum. Tanso, klozet kağıdının üstüne oturmuş, dirseklerini dizlerine, çenesini bileklerine dayamış. Eldivenleri yüzünü ört-

müş - sadece gözleri açıkta. Duvara bakıyor. O bakışlar, kelimelerden daha anlamlı bence. Evet, Morioka'nın evlâtlığı yolun sonuna gelmiş. Bir zamanlar «kötülüğün gözlerine» bakmış bir delikanlının, HAYAT'SONU'na hazırlanan dünyayı, istemeyen bir delikanlının umutsuz bakışları bunlar, büyük acısı.

Hoparlördeki ses, «Beş dakika sonra Tokyo'dayız. Lütfen eşyalarınızı hazırlayın,» diyor.

Tam döneceğim sırada, dirseğime bir el dokunuyor Kondoktör Yüzü, siyah üniformasının üstünde ne kadar solgun görünüyor.

«Oku-san.» diyor, «delikanlı tuvalette kalabilir. Demiryolları memuru olarak izin vermeye yetkim var. Beş dakika, evet, beş dakika daha kalabilir.» Sonra usulca kapıyı kapatıyor.

6

«Öff, ne pis koku!» diye bağılıyor Sam.
Burnunu tıkayıp bir kahkaha atıyor.

Hay Allah, dostum Keiko'nun kedisi, kardeşimin Uğur Balığı'nı kapmış; bütün oda çöp tenekesi gibi kokuyor! Keiko kaşlarını çatmış. (Pek sevmiyor Sam'ı, Amerikalı olduğu için değil, yoksul olduğu, üstelik yoksulluktan hoşlandığı için.) Dudaklarımı ısırmasam kahkahalarla güleceğim. Elimde

kokmuş balık, mutfağa koşuyorum. Sam da arkamdan geliyor.

«Hey, Yuka, gözünü unuttun!» diye bağılıyor, beyaz bir balık gözü tutuşturuyor elime, ikimiz de gülmekten kırılıyoruz.

Nasıl da gülüyoruz! Keoko'nun yanında değilken her şey ne kadar rahat, ne kadar eğlenceli **Haro-san...** (Amerikalılar için kullandığımız bu savaş sonrası deyimini bırakmalıyım artık.) Evet, Sam bizim evde kaldığından bu yana yıllar geçti, ama cünmüş gibi geliyor bana. Sam eski Sam saçları dağınık, pantolonu ütüsüz, sırtında o spor gömlek! Tıpkı Hiroşima'daki gibi.

Evet, kardeşimin balığı gerçekten işimize yaradı! Yeniden buluşmanın o ilk anlarını, o güç anlarını atlatabilmek için eğlenceli bir şeye ihtiyacınız vardı. Uzun zaman Sam Willoughby'le karşılaşmanın hayalini kurdum. İşte yine beraberiz, yan yana, gülüyoruz kokmuş balık güldürüyor bizi! Hayat çok güzel.

Keiko'nun «bebek boyu» mutfağı öylesine küçük ki, balık kokusunu gidermek için ellerimizi yıkarken gövdelerimiz birbirine değiyor. Çabuk! İkimizi de güldürecek bir şeyler söylemeliyim.

«Gözlük takınca bilgili bir baykuşa benzemişsiniz. O kadar çalışmadan sonra her halde bilgin olmuştunuzdur, Sam-san. Ama bakışlarınız değişmemiş.»

«Senin bakışların da öyle eskisi kadar güzel.»

Kızarıyorum. Ah, yeniden böyle sözler duymak pek hoş!

«Tabii gözlük takarım,» diyor Sam. «Okulday-

ken, burs alabilmek için günde on dört saat çalışmak zorunda kaldım, geceleri de kafeteryada garsonluk ettim. Şimdi bursum var, ama yine de günde on dört saat çalışıyorum. Pis kokulu laboratuvarımda.»

Evet, uzun boylu Sam yıpranmış. Yoksul bir Japon öğrencisi kadar zayıf **haro-san**'ı biraz da bu yüzden seviyorum işte. Ginza'daki zengin Amerikan turistlerine hiç benzemiyor! Başka bir soydan geliyor o - evet, onurlu bir soydan. Bir atom üssünde gösteri yaptığı için tutuklanmadı mı? (Bunun haberini alınca nasıl sevinmiştim! Fumio'nun ölüm döşeginin başında verdiği sözü hayatının sonuna kadar tutacaktı demek, yeni bir atom savaşına karşı direnecekti.)

Oturma odasındaki masaya konan tabakların sesi geliyor kulağımıza. Hay Allah, Keiko'yu unuttuk!

Sam'a fısıldıyorum: «İyi davran ona. Keiko çok tatlı bir kızdır.»

«Buzdolabından yeni çıkmış sanki! Ama güzel kız.» (Sesi heyecanla titriyor. Belki de onları tanıştırmakla iyi etmedim.) «Bana kimi hatırlatıyor, biliyor musun?» diye soruyor Sam. «Eski nişanlımı. Sana yazmıştım ya... O bilgiç kızı.»

Keiko mutlaka bizi dinliyordur; **fusuma**'yı işaret ediyorum. Sam inliyor; onun bu komik inleyişi her zaman güldürür beni.

«Japonya'nın başbelâsı şu **fusuma**! **Fusuma** olmasaydı, konuşulanları gizli gizli dinlemek geleneksel bir eğlence hâline gelmezdi. Bak, şekerim -» Uzun boylu **haro-san** eğilip fısıltıyla konuşmaya başlıyor. «- sokağın karşısında sevimli bir bar gör-

düm. Hadi, oraya gidelim. Japonya'ya seninle olmak için geldim ben - Keiko'yla olmak için değil.»

Kocaman eliyle kolumu tutuyor. Tam o sırada **fusuma** açılıyor..İkimiz de irkiliyoruz.

Keiko, soğuk bir sesle: «Yemek hazır - siz de hazırsınız, tabii,» diyor.

Haro-san'la birlikte utanarak arkasından gidiyoruz onun, pembe plastik masaya oturuyoruz. Hay Allah! **Suchi** var yemekte! Doğrusu bunu beklemiyordum. Uğur Balığı'nın kokusu hâlâ çıkmamış odadan, o kokuya bir de **suchi**'ninki eklendi şimdi. Yelpazemi Sam'ın yüzüne doğru sallıyorum.

«Ne güzel sürpriz, Sam-san,» diye bağıriyorum. «Keiko, ilk akşamımız için bakın neler hazırlamış! Sizin de en sevdiğiniz yemek **suchi**'dir zaten!» Göz kırpiyorum.

«**Suchi** mi? En sevdiğim yemek mi?» diye homurdanıyor Sam. Anlamadı daha. Usulca dürtüklüyorum. O zaman anlıyor işte. Tabagını dolduruyor. «Tabii, tabii Japon yemekleri içinde en sevdiğim **suchi**. **Çiğ** balık! Evet, öyledir.» Ama ağzına bir lokma atar atmaz alnında boncuk boncuk terler birikiyor. **Ma!** Yoksa yoksa çıkaracak mı?

«**Shojii**'yi biraz açabilir miyim, Keiko-san?» diye mırıldanıyorum, ama eski okul arkadaşım karşı koyuyor buna, başını iki yana sallıyor. Kalabalık sokaktan çok gürültü geldiğini, üstelik içeriye toz dolacağını söylüyor. Gülümsüyorum. Biliyorum, **shojii**'nin açılmaması dışarıdaki toz yüzünden değil, **içerideki** Sam yüzünden. Keiko, meraklı komşularının Amerikalıyı görmelerini istemiyor havasızlıktan ölür, daha iyi.

«Girebilir miyim, lütfen?»

«Yoku irashai mashita. Dozo.»

Büyük saygı duyuyorum Keiko-san'a. Evinde bulunmasını hiç istemediği bir kişiyle karşı karşıya; ama sevinçle ayağa kalkıyor hemen, patronunun karısını selâmlıyor. Biz üç kadın eğilip kalkarken, Sam tabağındaki balıkları kâğıt bir peçeteyle tuttuğu gibi cebine atıyor. Bir saniye içinde oluyor bu. Sonra keyifle gülümsüyor. Ama bir dakika içinde ortalık yine karışıyor.

Hiç bir inceliğe başvurmadan, «Bunlar da ne?» diyor Sam.

Keiko'nun konuğu, yelpazesinin arkasında uzanıp şaşkın Amerikalının önüne giri-armağanları yığıyor.

Fısıltıyla: «Dostluk armağanları,» diyorum.

Sam, geleneklerimizi bilmediği için durumu tam kavrayamamış hâlâ. Öteki kadınların gülüşüne ben de katılıyorum. Dostlukların kuruluşunda, sürdürülüşünde, yemek ve içki sunmaktan sonra giri-armağanları vermek büyük önem taşır. Ama Sam'ın yanına diz çökmüş, konuğunun tabağını çiğ balıkla doldurmakta olan Keiko'yu görünce yüreğim hop ediyor.

Keiko, patronunun karısına durumu açıklıyor: «Amerikalının en sevdiği yemekmiş bu.» Işıl ışıl gülüyorlar. Karar veriyorlar: «Hiç dokunmayacaklar balığa, hepsini saygıdeğer konuğa bırakacaklar. Keiko, karşısındaki sanki beş yaşında bir çocukmuş gibi, koskoca Sam'a, «Hadi bakalım, giri-armağanlarını aç artık,» diyor.

«Bir paket çiçekli kâğıt. Teşekkür ederim,» diye bağıyor Sam. «Tam istediğim şey. Bir kutu kürdan! Harika! Ya bu ne? Bu da bir kutu kibrit.

Ah, hep - hep bir kutu kibritim olsun isterdim.»

Sam'ın gülümseyişi öylesine içten ki, Bayan Fukara, sevinçten kıpkırmızı kesiliyor. Her şey düzeliyor yine, ama Sam ansızın başını kaldırıyor.

«Duydunuz mu - mutfakta? Fare! Evet, galiba koca bir fare ailesi var mutfakta.»

Keiko, şaşkınlıkla: «Fare mi? Benim mutfağımda mı?» diye bağıyor. Üçümüz de dışarı fırlıyoruz. Koşarken başımı çevirip bakıyorum: Sam keyifle göz kırpmıyor. Masanın üstünde ne kadar **suchi** varsa, hepsi cebini boylamış. Ah, hiç değişmemiş Sam! Atamadığım kahkahalardan bütün gövdem titriyor. **Çok** mutluyum. Biraz sonra, buradan kaçmayı başardığımız zaman, Tokyo'nun ilgi çekici sokaklarında **haro-san**'la dolaşacağım. Yan yana. Sadece ikimiz. «Biraz da televizyon seyredelim.»

Keiko, düğmeleri çevirerek sevgili televizyonun yanma çöküyor; az sonra ne göreceğini söylüyor Sam'a. **Sumo** şampiyonası!

Neşeyle: «Güreşe bayılırım, Willoughby-san,» diye bağıyor. «Siz de seversiniz herhalde? Bu akşam nefis bir program var. Tam üç saat! Japonya'ya bir gün sonra gelseydiniz bu programı seyre-demeyecektiniz!»

Sam, sözünü kesmeye çalışıyor onun: «Bakın, Keiko-san, Yuka'yla ben...»

Bayan Fukara, ellerini çırparak: «**Ha!**» diye bağıyor. «Çıkıyorlar işte! Yaşasın!»

Keiko, hepimizi **tatami**'ye, televizyonun önüne oturturken geleneklere ve görgü kurallarına uydu. Sam iki büküm dizleri burnuna değecek nerdeyse. Arkasında Fukara-san, Fukara-san'ın arkasında da Keiko oturuyor. Ben hiç bir şey göre-

miyorum desem yeridir. Ne de olsa, Keiko'dan iki ay altı gün küçüğüm.

Neyse, her şey yolunda. Sam'ın Tokyo'da ilk gecesini böyle geçireceği aklıma bile gelmemişti tabii - ama insanın her aklından geçen de gerçekleşmiyor. Amerikalı, havasızlıktan, sıcaktan, tatsız kokulardan bayılmazsa önümüzde üç saatlik «durgun» eğlence var. Ufacık odada çıplak **sumo-güreşçilerinin** yer kokularıyla **suchi** kokusu birbirine karışıyor sanki, insanın içi bulanıyor.

Sam, «Yüz elli kiloluk güreşçi, yüz yirmi beş kiloluk güreşçinin canına okuyor,» diye bağılıyor. «Heyecanlı bir güreş! Şimdi de kardeşinin bacağını kıracak. İmda-at!»

Bir **sumo** uzmanı olduğu anlaşılan Bayan **Fukara**, «Hayır, hayır, bu oyuna **oshitori** derler,» diye yatıştırıyor Sam'ı. Birbirlerini iterlerken ya da fırlatıp atarlarken bacakları kırılabilir. Ama isteyerek kırmazlar birbirlerinin bacaklarını. **Sumo** sert bir oyun değildir, Bay Willoughby. **Sensi İsa'nın** doğumundan yedi yüz yıl sonra, vurmak, tekme atmak, sakatlamak yasaklandı. Başlangıçta **sumo** bir ölüm-kalım oyunuydu, Willoughby-san. Yeni kurallardan önce, güreşçilerden sadece biri ringte kalırdı. Öteki - puf! Ölürdü!»

«**Sumo'nun** tarihi o kadar eski mi?» diye soruyor Sam, cümlesinin sonunda da esniyor. (Zavallı Sam! Ta Los Angeles'ten geldi bugün. Uzun bir yolculuk.) Sonra, «İki adam arasındaki bu güreş kaç yüzyıl sürecektir dersiniz?» diyor.

«Lütfen?» diyor Fukara-san.

Cevap alamıyor. Belli belirsiz bir horultu yükseliyor Sam'dan. Tam bundan kötü bir şey olamaz

diye düşündüğüm anda, Keiko'nun kedisi, Sam'ın **suchi** dolu cebini tırmalamaya başlıyor. Ah, işte şimdi yandık! Balık kokusu almış bir kediyi dünyada hiç bir şey durduramaz. Başıma bir ağrı saplanıyor, boğucu oda çevremde dönmeye başlıyor. Şu şişko **sumo** güreşçileri de homurdanarak birbirlerinin sarkık kıçlarına vurup durmasalar...

«Nakamura-san! Te-le-1on!»

Bu iyi işte. Dışarıdan adımları sesleniyorlar.

«Sokağın karşısındaki pastahane. Onların telefonunu kullanırım,» diyor Keiko. «Çabuk ol, Yuka-san, yoksa keserler.»

Temiz havaya fırlıyorum hemen, az kalsın bisikletli bir çocuğa çarpıyorum. Çocuğun bir elinde birkaç tepsi var. Oh, kurtulduğuma seviniyorum doğrusu.

«**Moshi, Moshi!**» diye bağıriyorum telefona, ama Keiko haklıymış hat kesik. Sam da yanıma gelmiş şimdi, satıcıların bağırıışlarına, **geta**'ların şakırtılarına bir de onun sesi karışıyor.

«Bana bak, yemeğe götüreceğim seni,» diyor. «Anlaşıldı mı? Telefonlarını evlerinin dışına koyan tek ulus Japonlar olsa gerek! Hadi bakalım - yemeğe gidiyoruz, Yuka.»

Uzun boylu **haro-san**'a bakarak başımı sallıyorum. Gözlerim de pek «geveze». Her şeyi söylüyorlar hemen. «Yuka senden hoşlanıyor,» diyorlar Sam'a. Evet, Sam-san senden hoşlanıyorum. Çok hoşlanıyorum. Yelpazemi açıp bakışlarımı gizlemeye çalışıyorum. Geç kaldım! Sam-san elimi tutup dudaklarına götürdü.

«Nakamura-san!» Kulağımda bir tabanca gibi patlıyor ses. «Ben Morioka,» diyor. «Bir şey oldu.

Buraya gelebilir misin? Hemen?»

«Oraya mı?»

Sam-san telefonu parmaklarımdan kapıyor. Karşımdakinin Hiroşima'dan ünlü Profesör Morioka olduğunu söylüyorum; ahizeyi eliyle kapatıp, «Bu akşamı kurtaralım,» diye yalvarıyor.

«Artık dayanamayacağım, yavrum. Seninle yalnız olabilmek için ta Amerika'dan geldim, Yuka - unutma bunu.»

İçim sevinçle doluyor. Aynı şeyi ikinci kere söylüyor demek ki doğru. Ama profesörü bekletmek yakışık almaz. Beni akşamın bu saatinde aradığına göre, önemli bir şey olmalı.

Morioka-san'a, «Tanso mu?» diye soruyorum. (Ah, Tanso her zaman benimle! Ağrıyan bir diş gibi.)

«Polis...» Morioka-san cümlesini bitiremiyor. Telefonun öteki ucunda derin derin soluduğunu duyuyorum, sakinleşmeye çalışıyor. «Tanso'mu tutukladılar, Nakamura-san. Bir barda sarhoş olup kavga çıkarmış. Korktuğum korktuğum başıma geldi.»

Birtakım şeylerden sıyrılıyorum o anda. Yanımdaki Amerikalıyı unutuyorum. Uzaklardan, Los Angeles'te de olabilir şimdi. Ben Hiroşima'dayım gembaku'dan sonraki Hiroşima'da. Yıkıntılar arasında koşuyorum; arkamdan yarı çıplak furoji'ler geliyor. Bu atom bombası çocukları, yaşayabilmek için çalacaklar, öldürecekler. (Fare ve çöp yediler bugüne kadar, ama artık fare de kalmadı.) Yaklaşıyorlar bana! Başlarında iskelete benzer bir çocuk var, şehrin yıkıntılarından geçerken boyuna küfrediyor. Tanso'ya Tanso'ya benzemiyor mu? Daha

hızlı koşmalıyım... daha hızlı...

Derken omuzlarımda Sam'ın elini duyuyorum. Ne kadar sıcak elleri var, insanı rahatlatıyor! Anılarımın dünyasından çekip koparmak istiyor beni. Tek kelime söylemedim, ama biliyor. Hiroşima hayaletleri hâlâ peşimde. Ah, Sam biliyor hayaletlerimi! Her şeyi biliyor!

«Hiç bitmiyor. değil mi, yavrum - Hiroşima hiç bitmiyor Sürüp gidiyor Galiba hiç birimiz sonunu göremeyeceğiz bunun.

7

Keiko'nun tuvalet masası çiçekli bir naylonla örtülü. Aynanın önüne diz çöküp pembe kavanozları açıyorum; biçimi küçük göğüslü bir kadını andıran bir şişe alıyorum elime, içindekini kokluyorum. Ömrümde hiç makyaj yapmadığımı söylediğim zaman, Sam nasıl da gülmüştü. Eh, madem buradayım, niye denememeli? Yanaklarıma «Kiraz Tomurcuğu Kremi»ni sürerken, dün gece Sam'la dolaşmamızı düşünüyorum. Bir gün önce ne yaptım-

sak, saat saat, adım adım, hatırlamak istiyorum. (Hay Allah, saat mi çaldı? Yedi mi? Acele etmeliyim, yoksa Ginza'da buluşmamıza geç kalacağım.)

Evet... dünkü dolaşmamız. Kılavuzum Sam'dı, Tokyo benden çok onun şehri sayılır. Buraya ilk gelişinden hiç bir şey unutmamış, bana hepsini gösterdi. Ma! Böyle yürek yüreğe dolaşacağımıza, turistler gibi gezebilseydik Tokyo'yu! İmparatorun parkına gidip de kuğularına yem attığımız sırada, bileziklerimden söz açtık. Havuza ufacık ekmek parçaları fırlatırken, bileklerimde «ting-ting» diye çınıyorlardı.

«Bana bu kadar güzel armağan getirmemeliydin,» dedim. Haro-san güldü. «Hurda bunlar!» dedi. «Ama Yuka'nın bileklerinde hurda bile mücevhere dönüyor.»

Yanaklarım ateş gibi! Kremle çok mu oğuşturdum acaba? Hayır, Sam'ın sözleri geldi aklıma, ondan kızarıyorum. Hurda bile mücevhere dönüyor! Acaba başka bir şey mi söylemek istiyordu bana? Öylesine heyecanlanmıştım ki, dayanamamış, bağırıyordum:

«Bunu anlamanız harika bir şey! Bilezikler. Anladığınızı için teşekkürler, Sam...»

Hay Allah - **shojii**! Kapamayı unutmuşum, yoldan geçen sokak satıcısı, kreme bulanmış yüzüme bakıyor. Shojii'yi kapatmak için uzanıyorum, ama vazgeçiyorum sonra. Tokyo'da değil miyiz? Ancak taşralılar utanır böyle şeylerden, üstelik saygıdeğer istakoz satıcısı tatlı birine benziyor. Yüzünü buruşturarak canlı bir istakoz uzatıyor bana, ben de yapılması gerekeni yapıp bir çığlık atıyorum! Tam

istakoz satıcısının istediği şey! Karşılıklı gülüyoruz, satıcı, «İstakoz, canlı canlı-ı-ı!» diye bağırarak uzaklaşıyor.

Ne düşünüyordum? Evet, İmparatorumuzun parkında kuğulara yem verişimizi, çirkin keloid izlerimi kapasın diye bana armağan ettiği bilezikleri...

«Yavrum, şu bomba izleri ne kadar tedirgin ediyor seni,» demişti Sam. «Hayır, kollarındaki izlerden söz etmiyorum, kafanın içindeki izlerden söz ediyorum, Yuka. İnsanın bedeninde kaç tane iz varsa, kafasının içinde de aynı biçimde, aynı büyüklükte o kadar iz vardır. Üstelik o izler silinmez. Her halde Hiroşima'da yüz bin insan vardır böyle!»

Sonra ayağa fırladı. (Ah, haro-san'ın bütün davranışları içinden geldiği gibi! Küçücük oğlum bile duygularını bu uzun boylu Amerikalıdan daha iyi saklayabiliyor.) Arkasından gittim onun, bir düğmeye basarak binlerce ölüme yol açabilecek generalleri anlattı öfkeyle.

«Sadece gövdenin değil, kafanın ölmesi de önemli. Milyonlarca insanın içi yaralanmış, içi ölmüş... Aldıran kim?»

Parmaklarıyla saçlarını karıştırdı. Tel tel olmuş saçlarını. Ansızın anladım: Önemli bir şey söyleyecekti bana.

«Ben de hiç bir işe yaramıyorum!» diye bağırdı acıyla. «Doğrusunu istersen, geldim geleli bir şeyler yapmak istiyorum, Yuka. Ama barış kavgası gözümü korkutmuş benim. Bakıyorum da, karşıma ne zaman bir zorluk çıkmışsa hemen kaçmışım.»

Düşünmek istemiyorum artık! Hatırlamak is-

temiyorum. Çabuk, kremin üstüne biraz pudra süreyim biraz da ruj. (Hayır, Sam rujdan nefret ettiğini söylemişti. Peki, ben de kalemle kaşlarımı kalınlaştırırım.) Ah, burs almak istiyorsa daha «ılımlı» davranması gerektiğini söyleyen o dekan ne kötü adammış! «Oturma grevleri, protesto gösterileri yok artık,» demiş. Sanki atom savaşlarına engel olmak isteyen bir insan «ılımlı» davranabilir-miş gibi! Sam'ın gözleri öfkeden ışıltı ışıltı.

«Sana verdiğim sözü tutamadım, Yuka!» diye bağırdı. «Fumio'ya verdiğim sözü tutamadım. Aşağılık biriyim ben!» İmparatorun güzel ağaçları arasında hızlı hızlı yürüyordu. Ben bir adım atarsam o üç adım atıyordu. Yüreğim ağırlaşmıştı belki de bu yüzden, hafif geta'larımın içinde kurşun gibiydi ayaklarım.

Ah, Maeda'nın yeşil yelpazesi nerede? O Ginza barının adresini sakladığım çantam nerede? Buradan, düşüncelerimden, içimdeki bu boşluk duygusundan bir an önce kaçmak istiyorum. Barış için yıllardır ben ne yaptım sanki? Hiç bir şey. Sam gibi, Fumio'yu yüzüstü bıraktım ben de, sadece kendimle ilgilendim. Kadınların çoğu böyle yapmıyor mu? Ama neyi değiştirir bu. (Neyse, çantamı buldum - adresi de.) Yazık! Yenik düştük. Yüzüstü bıraktık Fumio'yu. İşin kötüsü, kendimize bile yensildik.

«Çüş!» diye bağıırıyor Sam. «Çüş!»

Ginza'da o kadar çok bar dolaştık ki, Sam'ın bağırması artık güldürüyor beni. Sam, karşısında-

kilerin insan olduğunu düşünemiyor mu? Bara girerken bizimle çarpışan genç çifte selâm veriyorum. Gözlerini aşk bürümüş, önlerini bile görmüyorlar, ama haro-san'ın ayağına bastıkları için mırıldanarak özür diliyorlar yine de. Ah, öyle sevimliler ki! Aşk, yüzlerindeki bütün çizgileri eritmiş sanki; sallanıp duran fenerlerin ışığında ne kadar solgunlar! Tutkuyla bembeyaz kesilmiş yanaklarının biraz altında dudakları parlıyor sadece.

«Yurako-cho de aimasho...»

En sevdiğim şarkı! Bu kötü barın bütün köşelerine yayılıyor. Maeda-san'ın öğrencileri, âşık olduklarında bu şarkıyı söylerler hep. «Yurako-cho istasyonunda buluşalım!» Çok duygulu! İkimiz de kulak kesilmiş, dinliyoruz; sonunda tek kelime bile söylemeden koluma yapışıyor Sam, sıcak, karanlık odaya çekiyor beni. (Bu gibi yerleri, pırıl pırıl Ginza «café»lerinden daha çok seviyormuş.)

«Seninle dansetmek istiyorum. Seni kollarımın arasında tutmak istiyorum, Yuka.»

Tuhaf bir durum. Batılılar gibi hiç dansetmedim bugüne kadar; haro-san'ın kollarında, dikkatle gizlediğim duygularımı açığa vurabilirim. Hemen gidip köşedeki masaya oturuyorum. Masada, bir bira şişesinin üstüne oturtulmuş bir mum yanmakta. Boyuna Maeda-san'ın yelpazesini sallıyorum ah, bir de gözlerimden bir şey anlaşılmasa.

«Geç oldu,» diye mırıldanıyorum. «Keiko'nun mahallesine giden son otobüs geceyarısı kalkıyor.»

Sam cevap vermiyor. Aldırmıyor bile. Ne çıkar? Sam, eski Sam benim için, her şeyini seviyorum, spor gömleğine, iyice çekmiş, gövdesini sımsıkı saran gömleğine kadar her şeyini. Boynu, güneş-

ten kapkara kesilmiş. Ağaçtaki erikler gibi yanak yanağa vermiş, gözleri kapalı dansedenleri seyrederken hüzünleniyor sanki. Benim de başım dönüyor.

Ne yapmalı?

«Dozo. Sam. Saat kaç?»

Bir kahkaha atıyor. (Evet, garip bir insan haro-san. Onu anlamaya çalışmalıyım.)

«Ne bileyim ben saat kaç? Saatim yok ki! Sat-tım. Saatimi sattım, olta takımımı sattım, Japonya'ya gelebilmek için nem varsa sattım. Arabamı da sattım.»

«O kadar sevdiğiniz arabayı? Jalopy'yi?»

«Evet, Jalopy-san'ı! Karşısında bir milyoner var, Yuka bütün varlığı sadece kendisi olan bir milyoner.»

«Yurako-cho de aimasho.»

Yine o şarkı! İçim ısınıyor. Damlayan mumlarıyla, âşık çiftleriyle bu küçük, bu karanlık barı sevmeye başladım. Gelenlerin çoğu yoksul öğrenciler. Kızlar «blu-jean»ler giymiş, saçları omuzlarına dökülüyor.

İşte! Haro-san ayağa kalktı; gözleri yarı kapalı, ellerini uzatıyor bana. Hay Allah! Pist, öylesine kalabalık ki, kımıldayamıyoruz bile. Sam'ın kollarındayım, beni göğsüne bastırmış. Usulca titriyorum bu titreme, bütün duygularımı açığa vuracak. Utançla çekiyorum kendimi, loş köşemize yürüyorum. Şarkıcı devam ediyor: «Yurako-cho istasyonunda buluşalım.» Küçük salon, tutkuyla titremekte.

«Yuka! Yuka!» diye fısıldıyor Sam.

Sam'ın bütün davranışları bize yabancı. Ne ya-

pacağımı bilemiyorum. Telâş içinde, yelpazemi kaldırıyorum. Evet, Sam yüzümü görmemeli. Sevgi dolu bakışlarımı kaçıramam ondan.

İskemlesini benimkine yaklaştırıyor, elimi tutup yelpazeyi çekiyor.

«Şekerim...»

«Hayır, Sam, hayır. Bir şey söyleme.»

«Yavrum, Japonya'ya gelirken karşımda nasıl birini bulacağımı bilmiyordum. Mektuplar pek önemli değildir aslında. Ama bakıyorum, aynı kızsın yıllar önce âşık olduğum o aynı kız. Demin sen de bir şey söyledin bana - dansederken. Benim sana duyduklarımı sen de bana duyuyorsun.»

Yelpazemin arkasında ağlamaya başlıyorum. Sam'ın gözleri de yaşlarla doluyor. Öteki elimi uzatıyorum. Ellerimi, ateş gibi parmaklarıyla sıkıyor. Fumio'nun hastahanesine geldiği günden beri beni sevdiğini söylüyor.

«Orada, koridordaydın, yemiş satılan yerde. Öylesine yalnızdın ki, Yuka! Kaybolmuş bir çocuk gibiydin. Başın öne düşmüştü. Bir çiçeğin kırılmış sapına benziyordu boynun.»

«Fumio'ya elma alıyordum.»

«Biliyorum. Enseni okşamak istedim. Hiç bir şeyi o kadar istemedim ömrümde,» diye mırıldanıyor Sam. Utangaç utangaç gülüyor. «Şimdi de okşamak istiyorum enseni - her şeyden çok istiyorum bunu...»

«Çıkalım buradan!» diyor. «Başka bir yere... Ah, yavrum. Seninle yalnız kalmak istiyorum!»

Ansızın ayağa fırlıyor; öyle hızla kalkıyor ki, masaya çarpıyor dizi; sake kadehleri devriliyor. İçkilerimize dokunmamışız bile! Karanlık bardan çı-

karken, kapıdan girmekte olan bir çiftte çarpıyoruz.

«Dozo, özür dilerim,» diye mırıldanıyorum. Sam'la el eleyiz; ~~hara~~-san da, «Özür dileriz. Lütfen,» diyor. Genç çift bize bakıyor. Evet, her şey okunuyor yüzümüzden. Kapının üstündeki kâğıt fenerin saçtığı loş ışık bile her şeyin anlaşılmasına yetiyor.

Bir saat önce bize çarpan sevgililer gibiyiz demek gözlerimiz hiç bir şey görmüyor. Sahi bir saat mi oldu sadece? Garip, insanın hayatı bir saat içinde değişebiliyormuş!

8

«Burun-boğazcı, bademciklerini almak istiyor!» diye bağıriyorum. «Hem de bu işi bedava yapacakmış, Sam.»

«**Bademciklerimi mi? Benim bademciklerimi?**»

Ah, kol kola girmiş tek sıra yürürken konuşmak kolay değil! Önümüzde, Japonya'nın her köşesinden gelmiş delikanlılar, genç kızlar dansediyor. Onlar da, bizim gibi, Hibuya'ya, Profesör Morioka'nın konuşacağı salona gidiyorlar. Heyecanlıyız! Çıtırtıdayan meşalelerin sesini, yürüyüş yapan-

larla birlikte şarkı söylemeyi seviyorum. Hiroşima şarkılarımızın hepsi yeni, binlerce coşkun ağızdan dökülüyorlar. Ama öteki koluma girmiş olan genç tıp öğrencisi, eski konuyu tazeliyor.

«Söyleyin Amerikalıya, ne zaman isterse alırım,» diyor. «Hoşlandım ondan.»

Cümlesinin sonunu duyamıyorum. «Para istemiyormuş,» diyorum Sam'a. «Senden hoşlanıyormuş.» Uzun boylu haro-san eğilip öğrencinin omuzunu sıkıyor.

«Sağol, ahbap,» diyor. «Bana bak, Yuka, söyle ona, bademciklerim sapasağlam. Günün birinde aldırmak istersem ona gelirim, tamam mı? Bir şey daha söyle ben de ondan hoşlanıyorum.»

Parmaklarım Sam'ın parmaklarına kenetleniyor.

«Ben de senden hoşlanıyorum!»

Duymuyor sözlerimi; ama parmakları, parmaklarımın dilinden anlıyorlar, cevap veriyorlar hemen. Barın yanındaki karanlık sokaktayız ansızın, dün geceki gibi, birbirimize sarılmışız.

Biri, arkalardan bağırıyor. «Yürüyün! Yürüyün!» Adımlarımızı açıyoruz. Kol kola girmiş, hepimiz sallanıyoruz. Sam, yanımızdakilerin ıslıl ıslıl yüzlerine bakıp bağırıyor:

«Ne güzel bir kalabalık, Yuka! Söyle bana, kim şu kız?» Öteki koluna girmiş genç kıızı gösteriyor. «Ya şu şoför kasketli adam kim?»

«Kim olacak bir taksi şoförü!»

Kızın sesi, meşale çıtırtıları arasından yükseliyor. «Ben - sinema oyuncusu. Kyoto'da film yapıyor ben. Fransız filmi gibi hep yatak. Gelip görecek? Söz?»

«Soz!» diye cevap veriyor Sam; daha konuşacak ama bizim sıradaki bir kadın işçi, mendilini başına bağlamasını işaret ediyor. Aşağı yukarı herkesin başında bir derneğin eşarblı sarılı.

«Yabancı, Amerika'da hangi barış derneğinin üyesi?» diye soruyor işçi. Söylediklerini Sam'a çeviriyorum. Başını çeviriyor Sam, hiç bir barış derneğinin üyesi olmadığı için sıkılıyor. Ben de değilim! Kendimden utanıyorum! Ansızın gözlerimizi kaçırıyoruz birbirimizden. Bugüne kadar ne yaptık ki! O bitkin tıp öğrencisini, Kyoto'lu o sıska sinema oyuncusunu nasıl kıskanıyorum! Kalkıp Tokyo'ya gelmişler - yürüyüşe katılmak için. Eşarplarındaki desenler, atom savaşına karşı çıkan milyonlarca Japonla el ele olduklarını gösteriyor.

Park kapıları! Neyse, bizim sıra parkın çıkış kapısına gelince Amerikalının sıkıntısı geçiyor biraz. Cebinden mendilini, benim çantamdan da Keiko'nun rujunu çıkarıyor. Bir Picasso güvercini, bir barış güvercini çiziyor mendile; sonra başına bağlıyor. Yanımızdakiler gülümsüyorlar. Ah, herkese kendini sevdirebilir Sam! Benim sevgili Sam-san'ım! Özelliklerinden biri de bu!

Meşalelerin aydınlattığı Hibuya'ya yaklaşıırken, «Vay canına! Müthiş bir şey bu!» diye bağıyor. «Ama sen pek etkilenmişe benzemiyorsun. Nen var, şekerim?»

Ne cevap vereceğimi bilemiyorum. Düşüncelerimi nasıl söylesem ona? Trafik ışıklarının değişmesini beklerken, terli yüzümü yelpazeliyorum. Sensi'min söyledikleri geliyor aklıma. «Barış yürüyüşleri yararlı. Ama yeni bir şey gerek bize - Maeda öyle söylüyor,» diyorum. «Eskisinden de tehlikeli

bir nükleer savaş  ıkabilirmiş-»

«Ne yapalım istiyor peki?»

Saçlarını karıştırmak için elini alnına götürüyor Sam sıkılınca her zaman yaptığı gibi. Ama eli mendiline takılıyor, boyası dağılıyor rujun. Barış güvercini ölüm yarası almış sanki, kanıyor.

«İnsan kendini barışa adamalıymış,» diyorum. «Kişisel mutluluklardan vazge meliymiş. Maeda, kendilerini barışa adayanların pek az olduğunu söylüyor...»

Susmak zorunda kalıyorum. şarkı, büyük bir uğultu gibi yükseliyor, Sam duymuyor beni. Hibuya'nın önünde, en üst basamaklarda tanıdık bir yüz görüyorum.

«İşte Profesör, Sam!» diye bağırıyorum. «Profesör Morioka. şu gözlüklü olan.»

Sam dinlemiyor bile; tıp öğrencisiyle, ötekilerle kartvizit değiş-tokuşu yapmakta. Nasıl da mutlu! Genç Amerikalı, dostlar arasında bulunmayı seviyor. Bu kartvizitleri de koleksiyonuna ekleyecek; düzinelerle kartvizit topladı, sokakta yol sor-duğu kimselerden bile kartvizit aldı. Söz de verdi  stelik Los Angeles'ten hepsine mektup yazacak-mış.

Hay Allah, yine durduk! Tatsız bir şey bu, şunun şurasında yüz metre kaldı Hibuya'ya. Meşalelerin ışığında, Morioka'yı görebiliyorum. Tıpkı Batılılara benziyor! İnsanoğlunun geleceği konusunda büyük kuşkuları var, Tanso'nun dramı acı veriyor ona bu yüzden, bütün Japonların yapması gerekeni yapmalı, neşeli görünmeye çalışmalı. Ama profesörün düşünceli alnı, çatlamış bir kaya gibi.

Sam nereye baktığımı gördü her halde. «Yine

profesörle oğlunu mu düşünüyorsun?» diye soruyor. «Yavrum, hep başkalarını düşünürsün sen değişmeyeceksin. Tanso için çok üzülüyorsun, değil mi?»

«Ben mi?» Gülüyorum. Morioka'yı düşünüp neşeli görünmeye çalışıyorum. «Üzülmiyorum, Sam. Hayır, üzülmiyorum!»

(Ah, iç-yüzüm, iç-yüzüm, bu incelik maskesinin altındaki iç-yüzüm, iyi ki kimseler görmüyor seni! Herkesin bir iç-yüzü vardır, benimki kırıksıklarla kaplı. Çoğunu Tanso yarattı bu kırıksıklıkların. Ah, zavallı Tanso, acıların kardeşi!)

«Hey! Yürüyoruz. Uyan, yavrum!» diye bağıyor Sam. Bakıyorum, bizim topluluk, sokağın karşısına geçmekte.

Şarkı söylüyorlar yine, Hiroşima şarkılarından birini. Sam da mırıldanarak onlara katılıyor. Ortak anılarımız var onunla, haro-san'a çok yakınım.

«Fu-ro-sa-to de,

Ma-ta ao.»

Kalabalık merdivenleri çıkarken şarkı söylüyoruz. Ha! Morioka-san gülümsüyor bana; sonra Amerikalıya iliştiriyor gözü, gülümseyişi donup kalıyor. (Haro-san'ı, Tanso'nun «rakip»i olarak görüyor her halde. Zavallı Morioka-san! Oğlunun, başka insanlar gibi, günün birinde mutluluğu bulabileceğini sanıyor.) Sam saygıyla selâmlıyor onu; Profesör de soğuk bir incelikle karşılık veriyor.

«Genç Amerikalı radyasyon uzmanı mı? Onu burada gördüğüme sevindim,» diyor. Sözlerini İngilizceye çeviriyorum, Sam keyifle gülümsüyor. Amerika'da bile adı bilinen Morioka'ya büyük saygısı var.

Şarkı yine başladı, Hibuya sarsılıyor. Bu gece, ülkemizde en aşağı bir milyon kişi barış gösterilerine katılmış! Profesörle öteki Japon delegeleri merdivende, «Gembaku no hana»yı söylüyorlar.

**«Baba-yok artık,
Kardeş-yok artık,
Dostlar-yok artık.
Yok artık-yok artık.»**

İyi ki Sam, atom bombası şarkımızın sözlerini anlamıyor. Bu kelimeleri, parçalanmış yüreğinin derinliklerinde Hiroşima haykırıyor çünkü. Anlamını düşünüyorum da, boğazıma bir şey tıkanıyor.

«Hadi, Sam-san, gel. **Dozo,**» diyorum.

Haru-san kolumu tutuyor, herkesin akın akın girdiği binanın kapısına doğru ilerliyoruz. Yürürken bir şey dikkatimi çekiyor: Biri, kalabalığı yararak binadan çıkmaya çalışmakta. Morioka'nın arkadaşı Profesör Shinohara değil mi bu? Evet, o! Ne kadar heyecanlı! «Lütfen bırakın geçeyim! Geçeyim!» diye bağırıyor. Sonra Morioka'ya işaret ediyor. (Ne oldu acaba? Yabancı delegelerden biri gelmedi mi? Programı değiştirmek mi gerekecek? Söylediklerini duymalıyım.)

Ma! Yanlış mı duydum? Mutlaka yanlış duymuşumdur. Öyle gürültülü bir yer ki burası, insan kendi söylediğini bile duyamıyor. Morioka, sözlerini tekrar etmesini söylüyor arkadaşına. Başımı eğip, Profesör Shinohara'nın diyeceklerini kaçırmamaya çalışıyorum.

«Oğlunuzun başı dertte, dostum. Duyabiliyor musunuz beni? Dedim ki - oğlunuz... Az önce birini öldürmüş, Morioka-san.»

Sam'ın kolunu bırakıyorum. Yanımdakileri iterek, Morioka'ya yaklaşmaya çalışıyorum. Hiç kımıldamıyor Morioka. Yüzünde korkunç bir acı var. Eğilerek selâm veriyorum. Elimden geleni yapmaya hazırım. Profesör şaşkın. Bayılacak mı yoksa? Terli yüzünü yelpazelemeye başlıyorum. Hay Allah, böyle durumlarda insan hiç bir şey yapamıyor!

Morioka-san, «Ama - ama imkânsız bir şey bu,» diye mırıldanıyor. «Olamaz. Tanso silâh tutamaz ki. Eldivenleri...»

«Eldivenlerini de parçalamış. İçki içmiş çok sarhoş olmuş. Sonra da bir bıçak kapıp... Polis telefon etti...»

Kapının üstündeki hoparlörden, «Morioka-san! Morioka-san!» diye bir ses yükseliyor. «Morioka Kyoju, içeride bekleniyorsunuz. Program başlamak üzere. Mo-ri-o-ka-san!»

Ünlü adın son hecesi söylenirken, sokakta bir alkış kopuyor. Herkes profesörün adını bağırıyor şimdi. Beyaz güvercinler getirmişler, onları uçuruyorlar barış güvercinleri, Morioka'nın başının üstünde dolanıyorlar. Ah-h! Ne kadar güzeller! Kar gibi temizler! Bembeyaz! Yükseliyorlar, yükseliyorlar, sonra biraz önce geçtiğimiz yeşil parka kar taneleri gibi iniyorlar. Morioka'nın gözleri, ağaçlara konan güvercinlerde.

«Size yardım edebilir miyim, Morioka Kyoju,» diye fısıldıyorum. Ne diyeceğimi bilmiyorum aslında, ama bu büyük adam onun yanında yer aldığımı bilmeli kendisine bağlı olduğumu. «İsterse-niz sizi eve götürüyüm, Morioka-san. Bir taksi çağırayım mı?» diyorum. Eğiliyorum, eğiliyorum.

Profesör bana bakıyor. Gözleri alev alev yanıyor sanki.

«Hayır! Teşekkür ederim, Nakamura-san,» di-
ye cevap veriyor. «Programa katılacağım.» Doğru-
luyor; kalabalığı umut dolu, cesaret dolu bir gü-
lümseyişle selâmlıyor. «Barış uğruna yaptığım en
zor şey bu,» diye mırıldanıyor. Ağır ağır salona
giriyor sonra.

9

Neyse, birazdan Katase'de olacağız! Ama üstüm başım dökülüyor. Saçlarım darmadağınık, metroya binerken de geta'larımın tekini kaybettim - oshiva-san, herkesi vagona sığdırmak için beni olanca gücüyle ittiği sırada. Çalışmaktan bitkin düşmüş görevliyi suçlamıyorum tabii. Geta'mın ayağımdan çıkıp kaybolduğunu söyleyince, incelikle cevap verdi; «Tokyo'da kalabalık saatlerde bir sürü geta kaybolur,» dedi. Benimki de gitti işte! Puff! Uçuverdi!

O didişmeden sonra, Katase otobüsünde **oturmak** pek güzel. Bu otobüs de köpeğe benziyor, her ağacın, her sokak fenerinin altında duruyor ben de dün akşamki olayları rahatça hatırlama fırsatını buluyorum. Hayır, Tanso'dan söz açmayacağımı Sam'a bütün gece döktüğüm o göz yaşlarına rağmen. Arkadaşımın niye suç işledigini bir Amerikalı anlayamaz. Sam-san Denver'deyken karnı doyuyordu; ama binlerce **furoji** ölü fareler yiyordu Hiroşima'da, cesetleri soyuyor, sırtlarındaki paçavraları almak için adam öldürüyorlardı. Tanso'nun niye Tanso olduğunu **ben** biliyorum ama. Bombadan sonra Hiroşima'daydım çünkü.

«Ka-ta-se!»

Eğilip şoförü selâmlıyorum. Yeşil yelpaze'ni açıp otobüsten iniyorum; evet, dünkü olaylar Sam'ın keyfini kaçırmamalı, ne de olsa tatilde sayılır. Bütün gün Morioka-san'a yardım ettikten sonra denize gitmek için bu yüzden kandırmadım mı onu? Sam'ın, daha önce olduğu gibi, Hiroşima'ya, kendi acılarımıza bulaşmasını istemiyorum.

«Hay! Yuka!»

Ne talihli insan! Ülkesinin görgü kuralları, kalabalıkta birine sarılmasını yasaklamıyor. Sevgi gösterilerinde bulunarak herkesi tedirgin etmek doğru değil ama bana sarılmasına ses çıkarmamalıyım.

Sam'ı seviyorum. Yine de, kucaklaşırken kasatı kesiliyorum, hemen bırakıyor beni.

Bu duygulu andan sıyrılmak için, «Geta'mı kaybettim!» diye bağıryorum.

«Zararı yok. Ötekini de fırlat at!» Gülüyor Sam-san, kıyıdaki midye arabalarından birine sü-

rüklüyor beni. «Birkaç karides yeriz, hava kararınca da gidip kumsalda dolaşırız. Programı yaptırı bile!» diyor haro-san; sonra karidesle sake ısımlıyor.

İşıl işıl. Maeda, mutluluğun gün ışığı kadar parlak olduğunu, güneş kadar gerçek olduğunu söylemişti. Kocaman bir balkabağı görmüş bir keresinde, çevresine mutluluk saçıyormuş. Aynı mutluluk, Sam'ın kararmış göğsünden fışkırıyor şimdi.

«Evet, programı yaptım,» diye tekrarlıyor. «Sen her şeyi bana bırak, yavrum.»

Zaten bırakmamak elimden gelmez. Her şeye erkek karar verir. Güzel Amerikalı kadınlara, boşanan, terkedilen kadınlara öyle acıyorum ki söz gelişi, Sam'ın eski nişanlısına. (Matsui Teyze neder? «Japon kadını, sorumluluğu erkeğe bırakmanın ne kadar güzel olduğunu binlerce yılda öğrendi.»)

Hava karardı. Küçülen Ağustos ayı, olgun bir elma kadar kırmızı. Evet, ısırılmış bir elmaya benziyor.

«Ayın bir adı da O-Tsuki-Sama'dır,» diyorum Sam-san'a.

«Hadi, onun için içelim, yavrum!»

Altın ay için kaldırıyoruz kadehlerimizi; Sam şarkı söylememi istiyor Hiroşima'da bizim evde kalırken zaman zaman söyledim. Bir ay şarkısı belki? Evet, söylesem içimde kabaran bu aşkı bastırabilirim.

«Yuvarlacık, yuvarlacık,

Bir çay fincanı gibi.»

«Ya da senin yüzün gibi, Yuka,» diyor Sam. «Yuvarlacık, yuvarlacık, sevgilimin yüzü gibi.»

Beni ayağa kaldırıyor. Yenmemiş karidesler öfkeyle bakıyorlar bize, ama Sam'ın yemek filan düşündüğü yok. Sandviççilerin, midyecilerin öte-sine, uzaklara gidiyoruz. Kumsala. Denizde yüzenler bile gerilerde kalıyor.

«Yuka, geldik!»

«Geldik mi?»

«İlk evimize geldik, yavrum! Bak yatağımızı ben yaptım bu akşam. Başını koyman için kumdan yastığın bile hazır. Yatma vakti gelmedi mi?»

Yanağımı **haro-san**'ın koluna bastırıyorum.

Deniz kıyısındaki kumların üstüne bir yatak çizmiş Sam, tam ortasına da koca koca harflerle «Y. W.» yazmış. Yuka Willoughby mi? Evet, **Yuka Willoughby**!

«Evi daha yeni tuttuğumuz için pek eşyamız yok,» diyor Sam. «Bir yatak var sadece bir de şu kocaman banyo küveti. Dünyanın en büyük banyo küveti!»

Kuma oturuyorum. Ne kadar yumuşak! Sam da sırtüstü yatıp yıldızları seyre koyuluyor. Neyse, yıldızlardan başka tanışımız yok. Parmaklarını uzatıp elimi tutuyor.

«Doğrusunu istersen, Yuka, California'ya gittiğimizde de pek eşyamız olmayacak,» diyor. «Bir yatak, bir de banyo küveti. Biliyorsun, yoksul bir insanım ben. Zengin olmaya da hiç niyetim yok.»

California! Kalbimin atışı hızlanıyor, yüzümü kolumla kapatıyorum. Sahiden gidecek miyim California'ya «Yuka Willoughby» olarak? Ne garip bir evlenme teklifi! (Bizim **nakano**'lar da Batılılara garip geliyordur. Sam benimle evlenebilmek için bir çöpçatanın aracılığına başvurursa kim bilir

ne komik olurdu!)

Doğruluyor, ben de doğruluyorum. Yanına diz çökmemi istiyor haro-san.

«Şu saygıdeğer ayın adı neydi, Yuka?»

«O-Tsuki-Sama.»

«O-Tsuki-Sama. Burada, Japon ayının altında evleneli'n, Yuka. Beni kocan olarak kabul ediyormusun? Tekrarla şimdi: Seni kocam olarak kabul ediyorum, Sam.»

Kocam! Biliyorum, bir Amerikan şakası değil bu. Sam-san aya bakıyor, yüzü çok ciddi. Ağır ağır tekrarlıyorum:

«Seni kocam olarak kabul ediyorum, Sam.»

«Ben de seni karım olarak kabul ediyorum, Yuka.»

Titremeye başlıyorum. Sam kendine çekmek istiyor beni, direniyorum. Çok istiyorum onu! Bırakıyor. Bağırıyorum, Sam'ın bir parçası olamamak canımı yakıyor çünkü. Başımı göğsüne gömüyorum. Kalbi nasıl çarpıyor! Yoksa bu duyduğum kendi soluğum mu? Bilmiyorum. Sam hangimiz, Yuka hangimiz, artık bilmiyorum.

Hay Allah! Seherin havlusu, gökyüzündeki bütün yıldızları silmiş. Birbirimizin kollarında saatlerce uyumuş olmalıyız. Katase canlanmadan buradan gitmeli. Sam'ı usulca sarsıyorum.

«Uyan,» diye fısıldıyorum kulağına. «Uyan, sevgilim.»

«Sevgilim» sözü kendiliğinden çıkıyor! Kendi dilimizde böyle kelimeler yok, bunu da ilk kullanıyorum hayatımda. Evliliğim hemen Amerikalı mı

yaptı beni?

«Tak-si!» diye bağıyor Sam.

Tutumlu olmamız gerek; onun için Sam'ı azarlıyorum. Sam'ın ağzı kulaklarında. Gülüyor. Kocasının dizginlerini elinde tutan bir kadın olduğumu söylüyor.

«Doğru,» diyor sonra. «Para biriktirmeliyiz. Kocaman bir ailemiz olacak. Bir sürü çocuk-san istiyorum!»

Takside birbirimize yapışıyoruz sanki. Otobüsle saatlerce süren yol hemen bitiyor! Tokyo'ya girdiğimizde ışıklar sönmekte, dükkânların shojii'leri açılmakta.

«Allah kahretsin! Geldik bile,» diye inliyor Sam.

Taksi, Keiko'nun küçük evinde durunca, «Birkaç saat sonra yine buluşacağız,» diyorum. «On ikide hazır olurum, Sam-san.»

«Evet - on ikide.»

Ah, çok mutluyum! Çok talihliyim! Taksinin arkasından bakıyorum, elimi sallıyorum, eğiliyorum, selâm veriyorum.

«Nakamura-san!»

İrkiliyorum. Sabahın bu vaktinde kim arayabilir beni? Sokağın karşısında, pastahanenin fırıncısını görüyorum kırmızı telefonlu pastahanenin. Elini öyle heyecanla sallıyor ki, parmaklarının arasından unlar dökülüyor yere.

Ha! Her halde Morioka-san'dır diye düşünerek karşı kaldırıma geçiyorum; sönmüş bir balona basıyorum bu arada. (Pembe balon çocuklarımı hatırlatıyor. Onları ne kadar özledim!)

Fırıncı, «Şehirler-arası,» diyor. Bütün geceyi

ateşin karşısında geçirmiş. Esniyor «Dün gece aradılar, oku-san. Şehirler-arası santralini arayacaksınız, dozo.»

Ah, kendimi tutmalıyım! Neyse, santral ararken sesim titremiyor - bir süre sonra karşıdaki sesi hemen tanıyorum.

«Maeda-san!» diye bağıyorum.

«Yuka, bir şey oldu. Sabah uçağıyla gelmen gerek. Uçakla, dedim trenle değil. Duyuyor musun beni?»

Ohatsu'nun adını söylememek için kendimle savaşıyorum. Heyecanlanmamalıyım. (Sensi'm heyecanlananları hiç sevmez.) Olağan bir şeymiş gibi soruyorum:

«Kardeşim nasıl?»

«Doğum yaptı. Onun için telefon ediyorum zaten.»

«Yoksa - yoksa... Öldü mü?»

Korku her yanıma sarmış. Ne kadar çalışırsam çalışayım, bağırmadan edemiyorum. Sesim tiz ve çirkin. Soğutmak için dışarıya, kaldırıma konulmuş pirinç kurabiyeleri havada yüzüyorlar sanki. Maeda, Ohatsu'nun iyi olduğunu iki kere tekrarlıyor. Garip bir rahatlama bu. Kaldırıma çöküyorum. Hıçkıra hıçkıra ağlıyorum artık. Fırıncı bir bardak su uzatıyor; elimin tersiyle, kabaca itiyorum.

«Doğuma iki hafta vardı daha,» diye bağıyorum. İçimde yeni bir korku. «Bebek - bebek yaşıyor mu?» Sesim, Maeda'nın sesi kadar kısık.

«Evet, evet,» diye cevap veriyor sensi. «Ama kardeşin seni istiyor. Ohatsu'nun ihtiyacı var sana! Yuka - hemen gel!»

Korkum büyüyor. Bilmiyorum neden korktu-

ğumu, ama sesimde dehşet var. «Maeda-san! Sen'si! Ne oldu?» diye bağıyorum, ama sadece tıkırtılar geliyor telefondan. Kedi miyavlamasına benzer mekanik bir inleme duyuluyor. Santral memuru, Hiroşima'nın kapattığını söylüyor.

Ayağa kalkmak için davranıyorum. Sendeliyorum. Fırıncı yardım ediyor. Ufacık adamın ne sevimli bir yüzü var! Yaptığı çöreklerle benziyor. Kuş üzümü kadar gözlerinden iyilik akıyor.

«İstemiyerek duydum konuşmanızı, oku-san. Hiroşima'yla mı konuştunuz?» Sırtımda bir ürperme duyuyorum. «Hayır!» diye bağırabilmek için neler vermezdim!

Sarı kurabiyelerle dolu tepsi yine uçuşmaya başlıyor çevremde. Sonra kaldırıma konuyor.

«Hiroşima'da oturuyorum.» Utanılacak bir şey söyledim sanki. Hiroşima, dünyanın en uğursuz şehridir çünkü; bizler de, kokmuş kanımızla, iliklerimizle, dünyanın en uğursuz insanlarıyız. «Ben orada doğdum. Hiroşimalıyım,» diye fısıldıyorum. Daracık sokağın karşı kaldırımına koşuyorum sonra.

Keiko'nun shojii'si kapalı; kedisi roka'da uyukluyor. Evdekileri uyandırmasam daha iyi olacak; ilk otobüse atlayıp Haneda hava alanına gideyim. Hay Allah, su için fırıncıya teşekkür bile etmedim. İnsan ne kadar acı çekerse çeksin, böyle şeyleri unutmamalı. Zayıflık belirtileridir bunlar. Maeda öyle söyler. (Ah, sesi ne kadar kısıktı!) Karşıya geçiyorum hemen, eğilerek selâm veriyorum, teşekkür ediyorum.

«Arrigato! Arrigato gosaimas!»

Ah, saygıdeğer fırıncı öyle acıyarak bakmasa bana.

10

Hep merak ederdim Hiroşima havadan nasıl görünüyor diye. İçdeniz'den kopup gelen martılar, gösterişli gökdelenlerin üstünde uçarken nasıl görürler Hiroşima'yı merak ederdim. Artık biliyorum. Talihli martılar! Yeni Hiroşima'nın eğrilmiş demir çubuklar, insan kemikleri ve kaybolmuş bir mutluluk üstüne kurulduğunun farkında bile değiller. Hayal gücü olan kimse uçakla gelmemeli şehrimize hele Sam hiç gelmemeli. (Ah, Sam, sev-

gili Sam, durumu öğrenir öğrenmez telefon etmeliyim sana Maeda-san'la konuşur konuşmaz.)

Maeda!

Terminale yürürken ona bakıyorum. Bu sabah **sensi**'yle konuşurken büyük bir korkuya kapılmıştım aynı korkuyu yine duyuyorum. Maeda beni karşılamak için hava alanına kadar niye geldi?

Kendisiyle konuşmadan Ohatsu'yu gormemi istemiyor mu yoksa? Kardeşime ne oldu? Nasıl olsa bir şeyler yaparım! Ohatsu boyu bir çiçek sapı kadardı. O günden beri yapmadım mı?

Sensi yalnız değil. Yanındaki ak saçlı adamı da bir yerden tanıyorum. Ne garip! Hiroo'nun babası değil mi bu? Evlerine gidip Ohatsu'yla çay içmiştik. Mezarına gitmiştik öldüğünde. Ak saçlı adamın kim olduğunu ansızın çıkarıyorum. **Hiroo!** Saçları bembeyaz! Nerdeyse bağıracağım! Kendilerine doğru yürürken eğilip selâmlıyorlar beni; ben de durup eğiliyorum. İlerliyorum sonra, terminal sallanıyor. **Sensi**'min sesiyle kendime geliyorum.

«Başka eşyan yoksa hemen gidelim, Yuka.»

«Gidelim, **sensi**.»

Terminale giriyorum, ak saçlı eniştemin gözlerine bakamıyorum bir türlü. Maeda-san'la Hiroşima otobüsüne biniyorum, Hiroo yanımızda yok.

..

«N'olursunuz, **sensi**! Anlatın!»

Evinin bahçesindeki taşta oturuyoruz Maeda'yla ben. Ama anlatmıyor. Parmağını kaldırıp sıcak yaz göğünü gösteriyor.

«İnsanoğlu güneşin sıcaklığını dilediği gibi kullanamıyor daha güneşten yararlanamıyor.»

Sesinde bir acılık var. Dinlemeye çalışıyorum. «Sevginin gücü de öyle... Dün gece bu taşın üstünde oturup düşündüm. Sonunda şunu anladım. Sevginin gücünden yararlanamazsak, her şey biter. Yuka. Her şey.»

«Sevginin gücünden mi?» diyorum.

«Evet, sevginin gücü de güneşin gücü gibi sonsuzdur. Dünyamızı değiştirebilir! Şimdi nefret yönetiyor dünyayı savaşı mümkün kılan nefret Hiroşima'yı yaratan nefret.»

Ah, siperlerimle oynuyor Maeda-san!

«Sensi,» diye bağıryorum. «Sensi, söyleyin bana! Dakko-chan'la Michiko niye burada değiller? İyiler mi?»

Maeda, «Evet evet,» diye cevap veriyor hemen. «Çocukları birkaç günlüğüne Matsui Tèyze'ne bıraktım. İyiler.»

Titremeye başladım yine. Hiroo'nun ağarmış saçları - çocuklarımin başka bir yere gönderilmesi - bütün bunlar ailemizin korkunç bir felâketle karşılaşacağını gösteriyor.

«Maeda-san, kardeşime ne oldu? Yoksa, yoksa aklını mı kaçırdı?»

Maeda, başını iki yana sallıyor.

«Artık söyleyin. Dayanamayacağım. Lütfen, sensi,» diye yalvarıyorum. Nerdeyse ağlayacağım.

Maeda bir süre daha susuyor. «Düşünme taşı» kadar sessiz. İhtiyar dostum soluk bile almıyor sanki.

Sonunda, «İçini büyük bir acıya hazırla. Yuka,» diyor. «Şimdi sana anlatacağım şey, dünyanın karşılaştığı yepyeni bir trajediyle ilgili. Ohatsu'nun başına gelen şey, belki kuşaklar bo-

yunca birçok kadının başına da gelecek. Evet, kaçınılmaz bir şey bu. İnsanoğlu, sevginin gücünden yararlanmazsa! Ohatsu'nun oğlu...”

Maeda duraklıyor. Onun acılı yüzüne bakmıyorum artık; gözlerim, koluma konmuş mavi bir kelebeğe.

«Bana işkence etmeyin, sensi! Söyleyin, ne oldu Ohatsu'nun oğluna?» diye fısıldıyorum.

«Ohatsu'nun oğlu oğul değil,» diye cevap veriyor.

«Söyleyin! Dozo, Maeda-san. Söyleyin!»

«Bir-ucube.»

İşte söylendi o kelime. Korkularımız yüzünden biz Hiroşimalıların ağzımıza bile almadığımız o kelime. Bu güzel Ağustos günü, Maeda'nın güzel bahçesinde, küçük bahçesinde o kelime söylendi.

Garip bir duygu var içimde - sanki bunun böyle olacağını biliyordum... Hiroo, babasının sözünü dinlemeyip radyasyona yakalanmış Ohatsu'yla evlendiği günden beri.

«Yuka, her şeyi bilmelisin,» diyor Maeda. «Senden saklayamam. İnsanı alıştırma alıştırma söylenecek şeylerden değil bu.»

Kımıldamadan oturuyorum. Yumruklarımı ağzıma bastırarak.

«Yuka, Ohatsu'nun çocuğunun kafası yumurta gibi. Gözleri yok burnu da yok. Çenesine yakın bir delikten soluk alıyor. Zavallı yaratığın beyni var mı, Doktor Domoto da bilmiyor bunu. Domoto'yu gördüm...”

Maeda-san devam edemeyecek, ama devam etmesi gerektiğini biliyor. Onun da tırmanması gereken bir acı dağı var önünde.

«Domoto, bunun sebebini bilmediğini söyledi. Her yerde böyle doğumlar olduğunu ileri sürüyor. Ama biz Hiroşimalılar şehrimizde birçok ucubenin doğduğunun farkındayız. Ah, Yuka, Hiroşimanın tohumlarında leke var ürünlerini yüzyıllarca toplayacağız...»

Maeda-san ağlıyor. **Maeda-san!**

«Düşünme taşı»na damlayan göz yaşlarına bakıyorum. Ah, ılık damlalar, ufacık damlalar, sizleri ne kadar seviyorum, bir bilseniz! Bıraktığım bir dünyadansınız sizler - acıların, sevinçlerin, ağlamaların, gülmelerin dünyasından. Bir başka evrene girmişim ben. Biz yaşayanlar, sonu olmayan bir savaşın, **gembaku**'yla başlayan geleceği silip süpürebilecek bir savaşın kurbanlarıyız.

Ağır ağır ayağa kalkıyorum.

«**Scnsi**, gidiyorum. Öğleyin Kiosoko'ya bir otobüs var. Lütfen kapıya kadar gelmeyin,» diyorum. Yeni yüzümün ihtiyar dostumu, hâlâ ağlayabilen sevgili Maeda'yı korkutmasından çekiniyorum.

Kimonosunun hışırtılarını duyuyorum. Evet, **sensi** anlıyor beni, gözlerini kimonosunun kıvrımlarına saklıyor. Sesi belli belirsiz geliyor kulaklarıma.

«Yalnız seni - Ohatsu yalnız seni görmek istiyor, Yuka...»

Hiroo'nun selviler altındaki evinin bütün **shoji**'leri kapalı, Ne Hiroo'nun annesi görünüyor ortalıkta, ne de ihtiyar **genan**. Karanlık bir odadalar mı şimdi; yere diz çökmüş ileri geri sallanıyorlar mı? **Geta**'larımı çıkarıp Ohatsu'nun bulunduğu yere gidiyorum sessizce.

«Girebilir miyim? **Irashai mashita,**» diye mırıldanıyorum. **Fusuma**'yı açıyorum. «**Dozo, imoto-san.**»

Ohatsu'nun **futon**'una doğru eğiliyorum. Kardeşim değil bu karşımdaki çocukluğundan beri üstüne titrediğim o güzel kız değil. Yeni bir soydan geliyor Ohatsu-san ucubeler yaratacak bir soydan. Daha da eğilip ince sözler söylüyorum. Hay Allah! Bir de gözlerimizin karşılaşacağı o saniyeyi atlatabilsem.

«Abla...»

Güzel ses! Dünyanın en güzel sesi! Heyecanlanıyorum ansızın, bir adım atıyorum, daha **futon**'una varmadan, kardeşim elini usulca kaldırıp beni durduruyor. Anlıyorum. Duygulanmamızı istemiyor **imoto-san**. Boyun eğiyorum. Biraz uzağında **ta-cami**'ye otururken birbirimizin yüzüne bakıyoruz. Bakışları değişmemiş o güzel sesi gibi. Gözleri durgun. Çok mu durgun? Çok mu heyecansız?

Kardeşim elini kaldırıyor yine. Bu kere, yan odaya açılan **fusuma**'yı gösteriyor. Korkuyorum. Demek demek o şey orada, Ohatsu'yla Hiroo'nun hazırladıkları, oyuncaklarla, bebeklerle, turnalarla süsledikleri o küçük odada. Ohatsu başını iki yana sallıyor.

«**Korkma, nei-san.** Benden başka kimse göremez onu,» diyor. «Ama yan odada görmeni istediğim bir şey var. Sonra buraya gel. Seninle konuşmak istiyorum - sonra.»

Ah, kardeşim **bana** buyruk veriyor şimdi; boyun eğiyorum. Ohatsu'nun incecik gövdesine kim girmiş? Onun ipek gibi sesiyle hangi güç konuşuyor?

Parmaklarımın ucuna basarak **tatami**'ye gidiyorum; kapıyı açınca mavi perdeli beşik ilişiyor gözüme.

(Oğlan olursa mavi!) Perdeler sımsıkı kapalı, içindeki yaratığı gizliyor. İnlediğimi fark ediyorum ansızın. O anda Hiroo'nun resim sehпасındaki portreyi görüyorum.

Ma! Hiroo'nun resmi bu. Birkaç hafta önce hayranlıkla seyrettiğim o resme benziyor. Genç baba, bu resimde de kollarındaki kundağа bakıyor. Ama saçları bembeyaz, yüzü dehşet içinde. **Kun-** dakta ise o yaratık. Ohatsu'nun yaratığı! **Ma!** **Ma!** Ellerimin arasına gömüyorum yüzümü. Parmaklarım buz gibi. Ağır ağır geriliyorum - **fasuma'** ya doğru.

«**Nei-san**, kocam o resmi geceleyin yaptı,» diyor Ohatsu. «Seher vakti odadan çıktığında saçları ağarmıştı.»

Ohatsu'nun yanına çöküyorum. Konuşamaya-
cağız. Biz, Hiroşimalı iki kardeş öyle bir gerçekte
karşılaştık ki, artık kelimelerin anlamı yok. Uzun
bir sessizlikten sonra, «Abla,» diyor Ohatsu, «bir
şeye karar verdim. Osima uçurumu yarın akşam
kendimi atacağım. Güneş batarken.»

Başımı önüme eğiyorum.

«Evet. Karar verdim. İçim öyle istiyor. Çocu-
ğum da ben de öleceğiz. İki sebep var.»

«Evet?»

«Hiroo yeniden evlenip baba olmalı. Ben yaşar-
sam bunu yapamaz. Beni öyle seviyor ki, **nei-san**.»

Ohatsu'nun gözlerinde daha önce hiç görme-
diğim bir bakış var.

«Her erkek baba olabilmelidir, öyle değil mi?»

diyor. «Hiç bir erkek, günün birinde kollarında garip bir yaratık tutma korkusu içinde yaşamamalı. Bunu sen de aklından çıkarma, abla.» Konuşurken gözlerime, gözlerimin ta içine bakıyor.

Bağırmak istiyorum. Bombanın atıldığı o Ağustos sabahını bütün ayrıntılarıyla hatırlıyorum iliklerimize kadar işleyen o simsiyah atom yağmuru altında ırmağa koşuşumuzu. O yağmurun her damlası, mantar bulutu kadar radyo-aktiviteyle yüklüydü. Domoto, bilim adamı olarak radyasyonun ortaya böyle yaratıklar çıkardığını söylemeye çekinebilir. Biz yaşayanlar biliyoruz bunu!

Duygularımı açığa vurmamak için büyük güç harcıyorum. Ohatsu neler söyleyecek?

«İkinci bir sebep daha var, abla.»

«Ah-h?»

«Benim intiharım, barışa armağanım olacak,» diyor Ohatsu. «Ölümüm duyulursa, kadınlar derin uykularından uyanabilirler. Benim başıma gelen - bir gün onların da başına gelebilir.»

Kardeşim futon'da sırtüstü yatıyor. Yüzü öyle solgun, öyle beyaz! Bir an sonra, dirseklerine dayanarak doğruluyor. «Nei-san, hayata verebilecek bir tek şeyim var. Ölümüm.»

Soluk bile alamıyorum. Kardeşimi «zayıf» biri diye bilirdim. Onun yanında koca dağlar bile kum tepecikleri gibi kalıyor.

Ohatsu, «Şimdi bırak beni lütfen,» diye fısıldıyor. «Dozo, abla. Biraz - biraz yorgunum».

Kalkmaya çalışıyorum. Elimi uzatıp bir destek arıyorum. Ayakta duracak gücü bulabilecek miyim? Gözlerimi yumuyorum. Önüme eğiyorum başımı. İşte o sırada her şey kararıyor, tatami'ye düşüyorum.

11

«Size bir mektup var, oku-san. Kiosoka'da, otobüs durağında biri verdi. İhtiyar bir hizmetçi...»

Mektubu alıp yolcuya teşekkür ediyorum. Yeşil zarfın üstünde Ohatsu'nun yazısı. İçimde bir şeyler kıpırdıyor. Kardeşim dünkü kararından caydı mı yoksa? Yoksa - o işi bugün yapmayacak mı?

«Sevgili abla,» diyor mektubunda. «Lütfen bu-

gün öğleden sonra Kiosoko'ya gel. Saat altıda, Kiroo saygıdeğer annesini tapınağa götürecektir; yalnız olacağım. En güzel kimonomu giyerken bana yardım etmeni istiyorum. Obi'yi bağlamaya da, saçlarımı taramaya da gücüm yok. Lütfen taksiyle gel. Lütfen beni Osima'ya götür. Bağlılık ve sevgiyle," diyor. «Kardeşin.»

Ohatsu'nun eğri-büğrü yazısı gözlerimi yaşartıyor. (Kaç kere azarlamıştım onu yazısı güzel değil diye!) Kendimi tutup bambu kapıyı açıyorum. Öğle otobüsünün sesi geliyor kulağıma, ansızın karar veriyorum: Benim için ne kadar acı, ne kadar güç olursa olsun, Hondomachi'ye gidip Kamei-san'ı göreceğim. Ne yapacağımı ondan sonra düşünürüm!

Şoför, «Kiosoko mu?» diye soruyor; beni hatırlıyor çünkü. (Ne kadar düşünceli bir adam.)

«Hayır. Hondo-machi'ye bir bilet. Dozo.»

Koltuğa çöküyorum. En yoksul atom bombası yaralılarının yaşadığı o mahalleye gitmek ürkütüyor beni! Hondo-machi'de oturanların hepsi işsiz. Kimse iş vermiyor onlara. İyi ki, yabancı turistler şehrimizin bu utanç verici mahallesini ziyaret etmiyorlar. Pis ırmağın yanındaki barakalara, ancak işi olanlar geliyor.

Göz kapakları olmayan ihtiyar bir adam, «Kamei-san'ın evi mi? Çıkmazın sonunda,» diye cevap veriyor. Keloid yaralarının altından bana bakıyor. «Kulübesine kimseyi almaz. En iyisi, geldiğin yere dön,» diyor sert sert.

Başımı iki yana sallayıp yürüyorum. Irmaktan bir rüzgâr esiyor. Hay Allah! Kamei-san'ın otur-

duğu yere kulübe bile denmez. Duvarları tahta parçalarından, ufacık madeni tabakalardan yapılmış. «Kapı»sı, çürük tahtaya çakılı bir çuval. Önünde oturan ihtiyar kadın, kulübesi kadar köhne.

«Girebilir miyim, oku-san?»

«Nie!»

Kamei-san'ın «hayır»ı bir tokat gibi patlıyor yüzümde bütün dünyanın yüzünde. İnanılır şey mi? Bu kül yüzlü yaratık, mama-san'ın sokağında çiçekçilik yapan sevimli Kamei-san'dı bir zamanlar. Ah, dönüp kaçabilsem!

«Ben Yuka Nakamura'yım,» diyorum heyecanla. «Ohatsu Suhimitsu'nun ablası.»

«Ma!»

Haberi bütün Hiroşima duymuş demek! Kamei-san'ın gözleri faltaşı gibi açılıyor acıyla. Anlıyorum: Ohatsu'nun «çocuğu»nu, hep korku içinde yaşamakta olan bütün bomba kurbanları biliyor - hepsi öğrenmiş. (Ah, Sam'ın dediğı gibi, atom bombasının etkileri silinmedi, silinmedi. Sürüp gidecek.) Kamei-san, usulca kolumu tutuyor. Niye geldiğimi biliyor şimdi!

«Zavallı Nakamura-san, seni içeriye alamam. Bugüne kadar kimseye göstermedim onu...»

Bir adım geriliyorum. Kendimi tutmasam bağıracağım. İrmaktan kopup gelen rüzgâr çuvalı kaldırdı, yerde bir şey gördüm yüzü olmayan bir yaratık... Dünyanın bütün acısını taşıyan gözlerle bana bakıyordu. Anlatılmaz acısından beni sorumlu tutuyordu sanki - öyle bakıyordu bana.

«Zavallı oku-san! Keşke görmeseydin onu. Belki de bunu kader istedi anlayabilmen için.»

Yılların acısı, Kamei-san'ı yıpratmış. Yorgun sırtını kulübesinin duvarına dayamış, oturuyor.

«Nakamura-san, benim hikâyemi herkes bilir. Ölüm uçağı Hiroşima'ya geldiğinde, çocuğum beş aylıktı. Üç ay sonra doğdu - patlama sırasında gebe olan birçok kadının çocuğu gibiydi o da. Doğanların bazıları çok yaşamadılar. Ama yeni yaratıklar doğuyor hâlâ pek azı kayıtlara geçiyor. Neyse ki, çoğu daha doğarken ölüyor.»

Garip garip bakıyor bana. Kamei-san bir şey daha söylemek istiyor ama diyeceklerinden korkuyorum. Evet, biliyordum bunu söyleyeceğini.

«Kardeşin,» diye mırıldanıyor, «dilerim benim yapmam gerektiğini yapabilsin. İçeride gördüğün yaratığı anlat ona. Evet, anlat.»

Ayrılıyoruz. Bütün gücümü toplayıp bir kere daha bakıyorum içeriye, ama rüzgâr dinmiş. Çuval, kapı kesilmiş yine. Eğilip Kamei-san'ı selâmlıyorum; göremediğim o şey'i selâmlıyorum. Kaçıyorum...

«Sen misin, nei-san?»

Kardeşimin sesi. Demek kalkmış! Genç taksi şoförüne beklemesini söylüyorum. Shojii'yi açıyorum sonra. Ohatsu, giyinmiş, loş odada beni bekliyor.

«Hazırım,» diyor.

«Imoto-san, hani saçlarını yapacaktım?»

Sonra bakıyorum, saçlarını taramış bile. O yorgunlukla kalkıp saçlarını taramış. Obi'yi bile kendi bağlamış. Evet, Ohatsu hazır! Fusuma'ya dayalı

düz bir paket duruyor köşede, beşiğin yanında bir sepet var içinde saksılar. Beşiğin perdeleri sımsıkı kapalı, içi görünmüyor. (Ah, iyi ki, iyi ki görünmüyor!) Ohatsu, yumuşacık sesiyle bana buyruklar veriyor.

«Abla, bu pakette Hiroo'nun kendi portresi var. Dün gördüğün portre. Onu sergilemeni istiyorum. Kocamın saçları bir gece içinde neden ağardı, herkese anlat.»

(Ah, büyük saygı duyuyorum kardeşime! Bir kelebek kadar ürkekti eskiden, nasıl değişmiş! Ohatsu-san, tatlı bir sesle, neler yapacağımı bildiriyor.)

«Michiko'ya söyle, çiçeklerime iyi baksın.» Başını saksılara çeviriyor; gözlerinde derin bir anlayışın izleri var. «Her çiçeğin, bugünkü kusursuz haline gelmesi binlerce yıl sürdü, **nei-san**. Ama birkaç saniye içinde, dünyadaki bütün çiçekler kuruyabilir - bir daha canlanmamak üzere.»

Ohatsu, yalvarırcasına kavuşturmuş ellerini. Hep böyle yapıyordu. Ne kadar sevimli. Gözlerime bakarak bağılıyor:

«Yalvar onlara, **bir dakika** içinde dünyanın bütün güzelliğini öldürmesinler! Bunu yapacağına söz ver, abla. Söz ver!»

«Veriyorum.»

«Gidelim öyleyse,» diye fısıldıyor Ohatsu.

«Sen önden yürü, kardeşim.»

Bir kardeşin, büyüğünün önünden yürümesi düşünülecek şey değil aslında. Ama Ohatsu, ansızın önemli bir kişi olduğunu anlıyor. Plastik saplarından tutup beşiği kaldırıyor, usul usul adımlarla **shoji**'den geçip taksiye biniyor.

«Osima'ya!»

(Hayır, hayır! Olamaz!)

«Lütfen, şoför-san, Osima uçuşunun yanın-
da durun,» diyor Ohatsu. Gülümsüyor.

Öylesine durgun, sesi öylesine olağan ki, şaşırıyorum. Evet, çeltik tarlalarına, güneşli küçük bahçelere durgun gözlerle bakıyor. Biraz sonra ünlü intihar uçuşunu yükseliyor önümüzde Ohatsu'nun yüzünde bir tek kas bile kılmıdamıyor. Uçuruma yaklaşıyoruz, bir marta havalanıyor doruktan, denize alçalıyor.

«Çocuğunuzu denize mi götürüyorsunuz, oku-san? diye soruyor.

«Denize? Evet, evet - denize,» diye cevap veriyor. «Gel, nei-san,» diye mırıldanıyor.

Uçuruma çıkan patikayı tırmanmaya başlıyoruz. Kardeşim hızlı hızlı yürüyor - güneş batmak üzere çünkü. Çamlarla örtülü yamaca gelince duruyor.

«Burada ayrılalım, nei-san. Yalnız olmak istiyorum artık.»

O anda boşanıyorum işte. Ohatsu'ya yalvarıyorum. Ben de onunla gitmek istiyorum. Onsuz yaşamak istemiyorum. Uçuşunun kenarına kadar - daha öteye... kardeşimle gitmek istiyorum.

«Kardeşim. Ben de geliyorum... seninle birlikte...»

«Hayır.» Fısıltıyla konuşuyor Ohatsu ama söylediklerini yaptırabilecek güçte. «Hayır. Sen yaşamalısın, nei-san!» Bana bakıyor bakışlarında acıma var. «Benim neden öldüğümü insanlara sen anlatacaksın. Barış için sen savaşıyorsun. Ölümünün işe yaramasını istiyorsan - yaşamalısın, abla.»

Başımı önüme eğiyorum. Kardeşim son buyruğunu verdi. Söylediklerini yapmam gerek.

«Gidiyorum, nei-san,» diyor Ohatsu. «Sadece birkaç dakika sürer. Burada bekle.» Sonra söz veriyor: «Batan güneşte yüzümü göreceksin. Hep güneşte olacak yüzüm - sana savaşıma cesaretini verecek.»

Konuşurken yere bıraktığı mavi beşiği alıyor. Usulca doğruluyor.

«Hoşça kal, abla. Bana engel olmaya çalışmadın, teşekkür ederim. Sana hep güvendim. Ömrümün son dakikasına kadar hep güvendim sana.»

Kardeşimin soylu durgunluğu göğsümü kabartıyor. Onun gibi davranmaya çalışıyorum. Hiç ağlamadan, ayrılmanın gereklerini yerine getiriyoruz, eğilerek selâm veriyoruz birbirimize, gülümsüyoruz, geçmiş mutluluklar için teşekkürler mırıldanıyoruz. Sonra Ohatsu yamacı tırmanmaya başlıyor. Biliyorum, son kere dönüp bakmayacak arkasına. Yüreğimden fışkıran çılgılığı bastırmaya çalışıyorum. Ohatsu! Dur! Bir tanem!

Onu gözlerimle izliyorum. Kardeşim elinde sımsıkı tuttuğu beşikle - uçurumun kenarına yaklaşırken, rüzgârda sürüklenen bir yaprak gibi hızlanıyor. Soluk bile almıyorum. Büyük bir görev yüklenmiş bu basit Japon kızına saygıyla bakıyorum. Kardeşim öyle genç, öyle yiğit, öyle tutkulu ki kişisel mutluluğunu bir yana itmiş, altı Ağustos bin dokuz yüz kırk beş günü kaderin çizdiği sona yaklaşıyor. Ah-h! Biliyorum: boşuna ölmeyecek. Herkes anlayacak bunu! Savaş da, beşikteki o zavallı gibi, öldürülmesi gereken bir canavardır çünkü.

Evet!

Güneş batıyor. Denize değdi değecek. Diz çöküyorum kumsalda, başımı kaldırıp güneşe bakıyorum bir sevinç çığlığı kopuyor içimden. O alev alev çiçeğin tam ortasında kardeşimin yüzünü gerçekten görüyorum. Gülümsüyor. Öyle güzel bir yüz ki bu, tutamıyorum kendimi, kollarımı uzatıyorum.

«Kardeşim!»

Ah, bağışla beni, Ohatsu! Acımı, çığlığımı bağışla. «Kardeşim» kelimesi dağda yankılanıyor. Ku-
ma yığılıyorum. Hayır, incecik kardeşimin demir gücü yok bende. Yazık.

Gece, siyah yorganıyla zayıflığımı, göz yaşlarımı örtüyor. İçdeniz kararıyor. Dağdan o yankı geliyor hâlâ. Kardeşim kardeşim...

12

«Bak, mama-san! Hiroo'ların kapısında bin kişi var. Binden bile fazla! Yüz kişi.»

«Öyle mi, dakko-chan?» diyorum. Yanlışını düzeltmiyorum bile. Küçücük bir çocuk sayılardan ne anlar? Çocuklarım, kardeşime saygı göstermeye gelenlerin çokluğundan etkilenmiştir. Güzel bir şey değil mi bu? Matsui Teyze'nin sözünü tutmayıp onları da getirdim buraya. İyi etmişim. Büyük bir kahramanın yeğenleri onlar büyük bir kahramanın mirasçıları. Evet, Ohatsu, Michiko'yla dakko-chan'a sadece sevgili çiçeklerini bırakmadı.

«Gomen kudasai. Dozo!»

Ma! Hiroo'nnu annesinin yüzüne ne olmuş öyle? Oğlunun yüzü gibi kırıışık içinde. Yanlarında, üstü açık tabutun başında duran ihtiyar **genan** da sanki küçölüvermiş. Beni selâmladıktan sonra, getirdiğim beyaz gülleri tabutun başucuna yerleştiriyor. Birbirimize bakıyoruz.

«Lütfen çocukları götürün,» diye fısıldıyorum.

Michiko'yla **dakko-chan**'ın sıcacık parmaklarını bırakırken, oğlum oyuncak güvercinini tutuşturuyor elime. Peki! En sevdiği oyuncak bu. **Ohatsu**'ya arkadaşlık etsin istiyor. Söz verdim ona. Sözüm-den dönemem. (**Shimitzu**'lar başka yere bakarken, cam gözlü barış güvercinini tabuta yerleştiriverdim. Ne zararı var bunun?)

Hepsi burada! Bütün aile toplanmış. Loş odaya doluşmuşlar. **Hiroo**'nun saygıdeğér akrabaları nasıl da değişmişler! Eskiden **Ohatsu**'yla bana tepeden bakarlardı biraz. Şimdi hiç de öyle bir havaları yok. Anlıyorum, **Ohatsu**'nun büyük kişiliğı önünde küçölmüşler. Kardeşim, iki mumun solgun ışığında, yatıyor. Ama yattığı yerden odayı o yönetiyor.

«Yuka...»

Sam-san bu! Kalabalıktan daha önce onu görmemişim! Sevgili **Sam**! Kravat takmış, saçlarını taramış. Bir çeşit saygı belirtisi. Gözlerim doluyor. Ah, o daracık elbisesinin içinde, koca bir çocuğa benziyor. Kimonolara bürünmüş **Shimitzu**'lar arasında ne kadar yabancı. **Yabancı mı?** **Sam** mı yabancı? Bakışından belli, acımın sonsuzluğunu anlıyor **Sam**. Hayır, hiç de yabancı değil! **Hiroşima**'nın acısını onun kadar kim anladı?

Hiroo bir adım atıyor. Saçları, «yas kimonosu»-nun rengi gibi. **Bembeyaz**.

Ohatsu'nun tabutu üstünde duran fotoğrafları selâmladıktan sonra, «Saygıdeğer büyüklerim!» diye mırıldanıyor.

Oda nasıl sessiz! Kimse soluk bile almıyor. Parmağını kutsal suya batırıyor Hiroo, sonra kardeşimin yüzündeki örtüyü kaldırıyor. Ah-h! Shimitzu'lar, iç güzelliğiyle kendilerini büyüleyen Ohatsu'nun dış güzelliğini de hayranlıkla seyrediyorlar. Hiroo, karısının dudaklarını ıslatıp atalarının resimlerine dönüyor. Başını önüne eğiyor sonra.

Saygıdeğer fotoğraflara, «Karım yola çıktı, **hotoke-san**'lar. Yakında sizlere katılacak,» diyor.

Sendeliyor Hiroo. Sonra kendini topluyor, aile soyunu sürdüremediği için atalarının kendisini bağışlamalarını diliyor.

«Sayın **hotoke**'ler, soyumuzu sona erdirdiğim için bağışlayın. Yeniden evlenemem! Çocuk veremem sizlere. Gelecek kuşaklar üstünde dolaşan radyasyon tehlikesini insanlara anlatmak için kendi mutluluğunu, kendi hayatını veren genç karımdan daha ölüyüm. Saygıdeğer atalarım, bağışlayın beni! Yarın bir **Budist** manastırına çekileceğim.»

Ma! Elimdeki yelpaze kırıldı. Bambu çubuklar, parmaklarıma batıyor.

«Atalarım,» diyor Hiroo. **Dozo.** Söyleyeceklerimi dinleyin. Hiroşima'ya atom bombası atan uçak-takilerden biri, suçunun bağışlanması için bir Hristiyan manastırına kapanmış. Benim suçum hiç bağışlanamaz! Karımı çocuk doğurmaya zorladım. İğrenç bir suçtu. Saygıdeğer atalarım, sizler için yaptım bunu. Atom bombasını atanlarla birlikte - Ohatsu'yu öldürdüm.»

Bir hıçkırık duyuyorum. Hiroo'nun annesi.

Ama oğlu gibi, kendini topluyor o da. Atalarının önünde tıpkı bir «samurai» gibi duruyor.

Kişisel mutluluğa veda etme sırası bende şimdi. Sam, Japonca sözlerimi anlamayacak - ama bir şeyler sezecek her halde. Zaten ona bir mektup yazdım.

«Kardeşim...» (Ah, sesime ne oldu? Takılıp kalmış boğazımda; sadece bir fısıltı çıkıyor.) «Kardeşim,» diyorum, suyla dudaklarını ıslatıyorum sonra. «Seninle birlikte ölüme gitmek için iznini istemiştin; görevimin sağ kalmak olduğunu söylemiştin bana. İnsanlara nasıl öldüğünü, neden öldüğünü anlatmamı istemiştin. Şimdi kendimi o kutsal göreve adıyorum.»

Benim gibi bir insan için ne büyük sözler! Ölüme gitmek! Kutsal görev! Üçümüz de, Ohatsu da, Hiroo da, ben de, küçük, basit insanlarız. Günümüz dünyasındaki büyük olaylar yüzünden, büyük insanlar gibi davranmak zorunda kalıyoruz. Maeda'nın güzel bir dünya uğruna gerekli gördüğü şeyi yapıyoruz barışa adıyoruz kendimizi.

Bütün gücümü toplayarak, «Kardeşim,» diyorum. «Bir başka isteğini daha yerine getireceğim. Evlenmeyeceğim! Radyasyon beni de etkiledi, bir erkeğe lekeli çocuklar vermeye hakkım yok. İkinci yeminim de bu. Duy beni, imoto-san!» diye bağıriyorum. Gözlerim Sam'ın şaşkın bakışlarına takılıyor kalabalıkta.

Sendeliyorum. Ah! Sensi'min elleri hep destekleyecek beni - bu kötü günde insanı rahatlatan tek şey! Doğruluyorum. Hayır! Kardeşim, Osima uçurumuna bir başına, kimsenin yardımı olmadan yürüdü. Ben de kimsenin desteğini aramamalıyım

kardeşim gibi, içimdeki ateşe güvenmeliyim sadece. Bir adım atıyorum. Tek başıma!

O da ne? Sam, Ohatsu'nun tabutuna gitmiş! Hiroşimalılar önünde konuşmaması için gözlerimle yaıvarıyorum ona. Agzını hafifçe açıyor. Ah, terliyor Sam! Tabuttaki genç kıza bakıyor. Alnı sırılsıklam.

Dudakları kımıldıyor. Zavallı Sam! Zavallı sevgilim benim! İşkence masasına yatırılmış bir adam gibi, uzun çabalardan sonra bir tek kelime söyleyebiliyor. Söylenmesi en güç olan kelimeyi.

«Bağışla!» diyor Sam. «Bağışla!»

O yüce anda arabaların sesini duyuyorum dışarıdan; ihtiyar genan «yakılma yeri»ne gitme vaktinin geldiğini söylüyor. Herkes hava almak, selvilerin gölgesinde bir kadeh sake içmek için dışarı fırlıyor. uyur gibi, bir arabaya biniyorum...

Ah, bu pis yerde koca bir saat geçmiş! Genç bir kızın yakılması ne kadar sürer? O incecik gövdenin bir anda kül olacağını sanıyordum; ama bitişik odada beklememiz yüzyıllar sürüyor sanki. Garip! Şehrimizin yok edilmesi, hâlâ sürüp giden yüz bin acının yaratılması bir saniye sürmüştü. Koca bir şehri yerle bir etmek, o suçun sonuçlarını ortadan kaldırmaktan daha mı kolay yoksa?

Ah! Bitti artık.

Kardeşimden kalan ne varsa getiriyorlar. Bir tas içinde. Kül ve kemik. Sıra son törene geldi. Hiroc'yla ayağa kalkıyoruz; birer çubuk alıyoruz elimize, tatami'ye çöküyoruz. (Ne kadar sıcak! Kimonom derime yapışıyor.) Çubukları kullanarak Ohatsu'nun kemiklerini ayırıyoruz, cilâlı bir kutuya koyuyoruz. Kutu, Shimitzu'ların eski dolabında sak-

lanacak.

Hayır, hayır! Devam edemeyeceğim! Titriyorum. Kardeşimin kemiklerini düşürüyorum boyuna. Ah, kemik değil bu küller arasında kırmızı bir şey! Ma! Dakko-chan'ın barış güvercininin gözü! Soluğum kesiliyor. Dakko-chan! Oğlum! Devam etmeliyim senin için.. uğruna Ohatsu'nun hayatını verdiği o suçsuz dünya için.

Bunu düşünmek güç veriyor bana. İçim çelik gibi. Kardeşimin kemiklerini bile tutup kaldırmazsam, barış uğruna nasıl savaşabilirim? Kar tanecikleri kadar beyaz bu kemikler, kar tanecikleri kadar hafif.

Yalvarıyorum çubuğa. Yardım et bana, görevimi yapayım Dozo. Çabuk, yardım et bana, yiğit çubuk...

S O N

HİROŞİMA'NIN TOHUMLARI

Edita Morris

CAN YAYINLARI
GENÇLİK DİZİSİ

DOĞRU KİTAPLARI

Türkçesi
ÜLKÜ TAMER

Resimler
KEZBAN BATIBEKİ